National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 26 1977
ACQUISITIONS SECTION
SECTION DES ACQUISITIONS

Second class mail registration number — 1989.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 76 (2423) XXVI aastakäik | Teisipäeval, 18. oktoobril 1977 — Tuesday, October 18, 1977 | Üksiknumbri hind 25 cents

Inimõigused Belgradis uuesti tulipunktis

Ühendriikide delegatsiooni juht kritiseeris kommunistlikke riike

BELGRAD — Belgradis toimuval Euroopa julgeolekukonverentsil kritiseeris Ühendriikide delegatsiooni juht Arthur Goldberg teistkordselt kommunistlikkude riikide valitsusi inimõiguste mahasurumises, mille tulemusena takistatakse perekondade ühendamist ja N. Liidust väljaränd amist.

Goldberg tõstis esile ka välisraadiosegamise N. Liidus, inimeste tagakiusamise nende poliitiliste ja usuliste vaadete pärast ning välisriikide publikatsioonide keelustamise N. Liidus.

Ühendriikide delegatsiooni juht ei nimetanud nimega ühtegi kommunistlikku riiki, kuid koosolekul ei jäänud kahtlust, et ta vihjas oma kõnes N. Liidule ja tema satelliitidele.

Ta mainis, et konverentsil arutusele tulevatest küsimustest on inimõiguste küsimus Ühendriikide presidendi ja rahva arvates kõige tähtsam.

Ühendriikide delegatsiooni liikmed mainivad, et ameeriklased kavatsevad inimõiguste rakendamise toonitamist jatkata ka konverentsi komisjonides, mis alustavad oma tööd käesoleval nädalal. Arvatakse, et konverentsi töö kestab veel kolm kuud.

Viinist mainitakse, et viimaste nädalate kestel on N. Liidust välja lastud tunduvalt rohkem juute kui eelmiste kuude kestel.

Keskmiselt saabub N. Liidust Viini 400 immigranti nädalas, kes peaaegu eranditult on juudid. Enne seda oli keskmine emigrantide arv nädalas 275 isikut.

Balti Naiste Nõukogu juhatus koos külalistega. Istuvad vasakult: M. Busch (USA). Nõukogu auliige E. Podnieks (Läti), esinaine Henny Aruja (Eesti) ja külaliskõneleja H. Ozolinsh (USA). Tagareas vasakult: L. Kanapuu (Läti), H. Jõgi (Eesti), J. Kopmane (Läti) ja L. Krasts (Läti).
Foto: J. Kreilis

Eestlased kuninganna vastuvõtu lavastusel

17. ja 18. oktoobril toimus Ottawas seoses kuninganna Elizabeth II külaskäiguga mitmekultuuriline pidustus. 11 osavõtva rahva hulgas olid ka eestlased, keda esindasid näitleja Valve Andre ja Kalev-Estienne võimlejad.

Mitmekultuuriline kavalkaad toimus kahel päeval, kuid 17. okt. päevane etendus oli mõeldud kuningannale ja teistele kõrgematele külalistele. Sama päeva õhtusest ja järgmise päeva etendusest osavõtt oli mõeldud kõigile. Pidustus toimus Ottawa Civic Centre'is.

Sellega taheti haarata kogu Kanadat, esinejaid oli Halifaxist Vancouverini ja kaastegev oli 30-liikmeline orkester.

Esinejate hulgas oli Multicultural Theatre Association'i liikmeid, mitme rahva rahvatantsijaid ja kanada elukutselisi tantsijaid Winnipegi balletist.

Üheks osaks oli luuletaja Duke Redbird ettekanne, kes esitas oma luulet, millele olid vahelugemised erikeeltes. 11 näitlejat esitasid sellest katkeid oma keeles, nende hulgas oli ka eesti keel. Vastavad värsid oli Valve Andre ise tõlkinud.

Kõik 11 rahvusgrupi esindajat kandsid oma rahvariideid.

Ülejäänud osas oli shoti, prantsuse, jaapani, juudi, ukraina rahvatantsijaid ning prantsuse lauljad, kes oma värvirikkuses hõlmasid osa Kanada mitmekultuurilisest ühiskonnast ja sellega tervitasid külastavat kuningannat.

U. Petersoo esindas Ottawas eesti rahvusgruppi

Eesti rahvusgrupi esindajana viibis möödunud esmaspäeval Ottawas etniliste gruppide esindajatele korraldatud lantshil, millest võttis osa kuninganna Elizabeth, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees U. Petersoo. Lantsh toimus riigisekretär J. Robertsi ja immigratsiooniminister N. Cafis'u organiseerimisel.

Kuninganna apelleerib Kanada ühtsuse säilitamisele

OTTAWA — Ottawas külaskäigul viibiv kuninganna Elizabeth esines Ottawas Kanada valitsuse poolt korraldatud lõunasöögil kõnega, milles ta apelleeris kanadalaste poole Kanada ühtsuse säilitamiseks. Kuninganna mainis, et Kanada konföderatsioon illustreerib inimkonna paremaid tundeid ja kavatsusi. Maailmas, kus valitsevad suured erinevused ja lahkhelid nahavärvuse, rasside, keelte, uskude ja ideoloogiate tõttu, esindavad Kanada kogemused parimaid lootusi tulevikuks.

Terroriste ei vabastatud

BONN — Möödunud pühapäeval möödus ultimaatumi tähtaeg, mille terroristid andsid Lääne-Saksamaa valitsusele 11-ne pahempoolse terroristi vabastamiseks Lääne-Saksamaa vanglatest. Terroristid ähvardasid mõrvata nende küüsis oleva töösturi Hanns-Martin Schleyeri, kui nende kaaslasi ei vabastata. Bonni valitsus ei reageerinud terroristide nõudmisele ja ultimaatumile ning esialgu puuduvad andmed, kas terroristid täitsid oma ähvarduse Schleyeri mõrvamiseks. Schleyer küüditati Kölni tänaval septembri algul ning on sellest momendist alates jäljetult kadunud. Küüditamise juures mõrvasid terroristid Schleyeri autojuhi ja kolm tema ihukaitsjat.

Kaks tshehhi hõivasid lennuki ja põgenesid

MÜNCHEN — Tshehhoslovakkia õhuruumis hõivasid ühe kohaliku reisilennuki kaks tshehhi lennuühingu teenistujat, kes sundisid lennuki meeskonna maanduma Frankfurdis Lääne-Saksamaal. Politseivõimud mainivad, et põgenikud palusid Lääne-Saksamaa võimude juures asüüli.

Quebeci terroristid tahavad tulla koju

QUEBEC CITY — Kaks omal ajal Quebecis Front de Liberation du Quebec (FLQ) organisatsiooni kuulunud kanadalast Jacques Cossete-Trudel ja tema abikaasa Louise, kes olid kaastegevad Inglismaa kaubandusliku esindaja James Cross'i küüditamisel 1970. a., on saatnud Prantsusmaalt Quebeci peaminister Rene Levesquele kirja, milles nad avaldavad soovi Kanadasse tagasitulekuks. Quebeci õigusminister Bedard mainis sel puhul, et mõlemad terroristid langevad Kanadasse naasmise puhul karistuse alla. Terroristid ja nende kaaslased vabastasid Crossi tingimusel, et neid lubati viia Kuubale, kust nad hiljem siirdusid Prantsusmaale. Kanada immigratsiooniminister Cullen tähendas, et föderaalvalitsus ei luba terroristidel Kanadasse tulla tingimusel, et siin nende kuriteod andestatakse.

Balti naiste suur osa vabadusvõitluses

Balti Naiste Nõukogu tähistas Torontos oma 25. aastapäeva

Toronto Eesti Maja suures saalis pühapäeva õhtupoolikul toimunud Balti Naiste Nõukogu 25. aastapäeva aktusel tõstsid kõnelejad ja tervitajad esile Balti naiste energilist tööd ja tegevust Balti riikide vabaduse ja iseseisvuse eest võitlemisel ning soovisid organisatsioonile indu ja energiat järgmisteks tegevusaastateks. Aktuse peakõnelaja Helga Ozolinsh New Yorgist esines poliitilise kõnega, milles ta eriti toonitas N. Liidu reeturlikku poliitikat lepingute ja lubaduste murdmisel. Muusikalise osaga rikastatud aktusest võttis osa umbes paarsada inimest, nende hulgas Kanada külalistest föderaalparlamendi liikmed mrs. A. Nicholson ja dr. S. Heidasz, Ontario parlamendiliige mrs. Margaret Campbell ja immigratsiooniministeeriumi endine sideohvitser ja suur Balti rahvaste sõber G. Allen koos abikaasaga.

Aktuse puhul olid Eesti Maja suure saali lava tagaseina paigutatud Balti riikide ja Kanada lipud, mis olid ehitud värviliste sügisokstega. Rahvas istus aktusel laudades, kus hiljem pärast kavalise osa lõppemist pakuti kohvi.

Osavõtjate hulgas oli eestlaste kõrval ka hulgaliselt lätlasi ja leedulasi.

Aktuse avas harfipalaga noor lätlanna Nora Bulmanis, mille järele kõnetooli asus Balti Naiste Nõukogu esinaine Henny Aruja, kes tervitas juubilari nimel kõiki aktusest osavõtjaid ja tutvustas aukülalisi. Rahvaõivais aktuse teadustaja Anne Tüll kinnitas lilled rinda ainsale kohal viibivale Balti Naiste Nõukogu auliikmele pr. Podnieks'ile ning esinaise ettepanekul mälestati surma läbi lahkunud Nõukogu liikmeid.

Aktuse peakõnelejaks oli lätlanna Helga Ozolinsh New Yorgist, keda tutvustati kui energilist Balti rahvaste õiguste eest võitlejat.

Helga Ozolinshi kõne oli oma sisult poliitiline, kusjuures kõnelaja kriipsutas esmajoones alla Balti naiste organiseerimist ja solidaarsust ühise rinde moodustamiseks Balti rahvaste õiguste eest võitlemiseks.

Ta mainis, et eestlased, lätlased ja leedulased on oma uuel kodumaal korralikud ja edasipüüdlikud kodanikud, kuid nad ei ole unustanud oma endisi kodumaid. Helga Ozolinsh peatus pikemalt Helsingi kokkulepete ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja juures ning mainis, et N. Liit on pidevalt ja sihikindlalt rikkunud neid kokkuleppeid, milledele ta ise alla on kirjutanud.

Kõnele järgnesid sisukad tervitused ja õnnesoovid, milledes esile tõsteti Balti naiste suurt tööd ja teeneid Balti rahvaste õiguste eest võitlemisel. Tervitasid

(Järg lhk. 8)

ASUT. 1951 TORONTOS

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS
esitab 6. Rahvusvahelisel Teatri FESTIVALIL laup., 12. novembril kell 8 õ.
ST. LAWRENCE TEATRI TOWN HALLIS Arvo Mägi satiirilise komöödia

KIHLUS

Lavastus — RIINA REINIK ● Lavakujundus ja kostüümid — TIINA LIPP
Kaastegevad — RIINA REINIK, OUDI KALM, ANNE TÜLL, RUDOLF LIPP, HARRI LILLIOJA, AUGUST TOMBAND, UDO LEPPIK

Pääsmete eelmüük algab neljapäeval, 20. oktoobril St. Lawrence Centre Town Hall'is, 27 Front St. East, telefon 366-7723 kella 11 hommikul kella 9 p.l., kaasaarvatud laupäev. ● Abistamiskomitees Eesti Majas, tel. 461-1344. ● POKO's, 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078. ● Elsa Vellner, tel. 223-6927.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
(Endine RVN)
25-AASTASE TEGEVUSE TÄHISTAMISEKS
reedel, 28. oktoobril kell 8 õ. Eesti Maja suures saalis

EKN 25. AASTAPÄEVA PIDULIK KOOSVIIBIMINE

Kavalises osas esinevad: Toronto Eesti Vanemgaidide Koor G. Mitti juhatusel ● Jaak Kivik klaveril — kodumaa helide põimik Tantsuks mängib G. Itali orkester

Pääsmed $15.— isikult õhtusöögiga saadaval EKN büroost Eesti Majast, tel. 465-2219. Õhtu tulu läheb vabadusvõitlusliku töö toetamiseks.

EESTI KUNSTNIKE KOONDIS TORONTOS
XXII AASTANÄITUS
Peetri kiriku näitustesaales
Mount Pleasant Road ja Roehampton Avenue
(Eglintoni lähedal)
pühapäeval, 23. oktoobril 1977 kella kahest kümneni p.l.
Näitus jääb avatuks 30. oktoobrini k.a.
Avasõna kell 2.30 p.l. — Arvi Kork
● Pühapäeviti kella 2—10 p.l.
● Neljapäeval, reedel ja laupäeval kella 6—10 õhtul

T. Eesti Majas 28., 29. ja 30. okt. 1977 a.
JOANN SAARNIIDU
KUNSTINÄITUS
SUMERI KILDE-ÕLIMAALE
Avatud igal päeval kl. 10—10 õ.
Tasuta sissepääs

EDASI LÜKATUD!
Eesti Liit Kanadas, Toronto Eesti Seltsi ja „Eesti Maja" korraldusel loeng
„EESTLASE KODU OMAPÄRA JA VAIMNE PALE"
LEKTOR VELLO HUBEL
UUS AEG: neljap., 3. nov. kell 8 õ.
Eesti Majas

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD-Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiirpostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiirpostiga USA-s: aastas $33.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kanada raskused

Kanada riigilaev on satunnud viimaste kuude kestel keerdtormide keerisesse ja praeguste väljavaadete järele ei ole ette näha meile valbumist ja valiksematesse vetesse jõudmist.

Probleeme on palju. Need on sotsiaalsed, majanduslikud, riiklik-poliitilised, riiklik-struktuurilised ja kultuurilised. Tundub, et Kanada peaks kogu oma elu ja riiklikku struktuuri hakkama üles ehitama algusest peale, pannes ühe kivi teise peale kuni sellest välja kasvab kindlatele alusmüredele ja tõsedale vundamendile rajatud ühtne Kanada. Praegune struktuur oma puuduliku põhiseadusega, mis pealegi asub veel Briti parlamendis, on ilmselt väga lünklik ning keskvalitsuse ja provintside vahekorrad, suhted ja võimupiirid tuleksid uuesti täpselt määritleda ning luua selline süsteem, mis oleks vastuvõetav provintsidele kui ei nõrgestaks ülemäära ka keskvalitsust.

Kanada ühtsuse säilitamise küsimuse on eriti teravalt päevakorrale tõstnud Quebecis möödunud aasta novembris võimule tulnud Parti Quebecois valitsus, kes taotleb Quebeci lahkulöömist Kanadast ning iseseisva prantsuse keele ja kultuuriga riigi moodustamist. See küsimus on Kanada massmeediates viimaste kuude kestel pidevalt domineerinud ning selle kohta on avaldanud lugematud eksperdid ja ringküsimustega küsitletud isikud oma arvamisi. Kuid ilmselt ei ole selle probleemi lahendamisega algpunktist saugemale jõutud ning föderaalvalitsusel ega sellega opositsioonis olevatel parteidel ei ole kangelelulatuvat sügavat ja konstruktiivset plaani kuidas ähvardavat katastroofi vältida.

Kuid Kanada ühtsuse säilitamine moodustab ainult ühe väärese osa Kanada praegustest probleemidest. Vastavad kokkuvõtted ja statistilised arvud kinnitavad, et Kanada majanduselu veereb pidevalt allamäge — tööpuudus suureneb, inflatsiooni ei suudeta pidurdada, välisinvesteeringud sulavad kokku ja Kanada dollari väärtus on langenud rekordiliselt madalale tasemele.

Kanada valitsus rakendas teatavasti inflatsiooni pidurdamiseks hindade ja palkade kontrolli, kuid nüüd selgub, et inflatsioon septembris on tõusnud 8.4 protsendile. Samal ajal on aga tööpuudus kerkinud 8.3 protsendile tööliste koguarvust, mis on suurimaks suhteliseks töötute arvuks pärast 1930-nendate aastate depressiooniaastaid. Opositsiooniparteid nõuavad majanduselu elustamiseks ja tööpuuduse vähendamiseks palkade-hindade kontrolli kaotamist, kuid valitsus ei julge seda ilmselt teha, kartes inflatsioonispiraali kaare laienemist. Ja nii need probleemid kuhjuvad päeva-päeva järele üksteise otsa ning laienemist ja äh. vardavate pilvede hajumist pole kusagil märgata.

Kanada ajakirjanduses kostavad tõsised hääled, mis nõuavad valitsuselt riigilaeva kindlakäelisemat juhtimist ja vajalikkude plaanide väljatöötamist tekkinud probleemide lahendamiseks ja ummikust välja pääsemiseks. Siin ja seal, nii massmeedias, poliitilistel koosolekutel ja parlamendis kostab teravalt kriitilisi hääli peaministri ja valitsuse arvel, kellest arvatakse, et ta ei seisa oma ülesannete kõrgusel. Kuid sealjuures unustatakse, et Kanada rahvas on valinud selle juhtkonna ning pidevalt korraldatud ringküsimused nähtavad, et Trudeau ja liberaalide partei on rahva hulgas ka praegu populaarsed ning nendivad valijaskonna enamuse toetust. See on omamoodi dilemma, mis tõenäoliselt on tingitud sellest, et ka opositsioonis olev konservatiivide partei ei ole avalikkuse ette tulnud üldise üleskasjalise ja kaugeleulatuva programmiga Kanada ühtsuse säilitamiseks ja majanduslikkude raskuste parandamiseks, piirdudes ainult üleskriitseerimisega.

Ja nii see Kanada riigilaev jatkab oma triivimist — päevast-päeva, kuust-kuhu. Kuhu see teekond ükskord välja viib, sellele ei oska praegu keegi vastust anda.

K.A

„Mul on avaldada üks tähtis teadaanne. Meie oleme jõudnud N. Liiduga inimõiguste suhtes kokkuleppele — meie ei kritiseeri neid enam ning nemad lõpetavad oma halisemise.'

Konstantin Pätsi ideed tulid USA-st

Kolm teost, mis mõjutasid Eesti Vabariigi presidendi mõtlemisviisi

Oleks ülim aeg teostada huvitav uurimus, et selgitada kui suurel määral meie riigilise K. Pätsi riiklike ideaalide algallikad pärinesid USA-st. Kas võimaldub kindlaks määrata nn. „ameerika kogemuste' osatähtsust Eesti ajaloos? Ullatuslik juhus Kongressi Raamatukogus avastas kandideid sidemeid.

Surmamõistetuna maapaos a. 1908 tõlgiti K. Pätsi poolt kaks raamatut eesti keelde. Esimese nimetuseks on „Rahvavabadus ja Omavalitsus', millest inglise keeles ilmus teadaolevalt 4 erivälja-annet, kogusummas 12 kordustrükki. Kirjastanud peamiselt USA-s. Vähem

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. okt. on valvearstiks dr. Sauks, tel. 461-0912.

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ettevõtte esindaja sõnad, kes postiminister Blaisi uuest ideest kuuldes põlastavalt ja üleolevalt kommenteeris: „Ah arvate, et meile kujunevad ohtlikuks Kanada postiteenijad? Kas tahate meiega nalja teha?"

*

Ühendriikide võimud annavad väga harva avalikkusele andmeid kommunistlikkude riikide põrandaaluse tegevuse kohta Ühendriikides. Sellise informatsiooni andmist peetakse kahjulikuks Washingtoni rahvusvahelistele suhetele ning peetakse paremaks ja kasulikumaks sellest vaikida. Poliitseivõimude salapäratsemise ja vaikimise tulemuseks on, et kõiki Ühendriikides esinevaid rezhiimivastaseid demonstratsioone, aktsioone ja vägivallategusid, mis eriti kulmineerusid Vietnami sõja ajal ning haarasid peamiselt ülikoolinoorust, peetakse spontaaseiks noorte meeleavaldusteks, mis välja on kasvanud ja arenenud loomuliku protsessi tulemusena.

Kuid asjad ei ole kaugeltki nii lihtsad. See selgub Ühendriikide föderaalpolitseivõimude (FBI) äsjasest informatsioonist, milles mainitakse, et Kuuba ja Põhja-Vietnam on oma agentide kaudu andnud 1960-nendate ja 1970-nendate aastate alguses abi ja toetust Ühendriikides palju tolmu ja segadust tekitanud sõjakale Weather Underground organisatsioonile, mille juhid käisid sageli raudeesriidetagustes riikides instruktsioone saamas ning nendega pidasid alalist kontakti Liitunud Rahvaste Organisatsiooni koosseisu kuuluvad Kuuba delegatsiooni liikmed ning Kanadas tegutsevad Kuuba diplomaadid. Agentide eriliseks eesmärgiks olid noored, kelledesse süstiti „revolutsioonilist vaimsust" ja hoolitseti ka selle eest, et noored demonstrandid politseile jõuga vastu hakkaksid ja segadust tekitaksid. Politseivõimude praktilised kogemused kinnitavad, et pahempoolse Students for a Democratic Society mõned liikmed olid väga sõjakad ning tõid kaasa 1969. aastal Chicagos tülikaid rahutusi.

Meil on põhjust arvata, et nende omapäraste operatsioonide taga ei olnud mitte ainult Kuuba ja Põhja-Vietnam vaid Kremli „Big Daddy", kes ajas sel ajal Washingtoniga naerulsui detente poliitikat ja kellel ei olnud võimalik ise selliseid põrandaaluseid operatsioone teostada. Kuuba agendid teostasid Ühendriikides teiste sõnadega venelaste ülesandeid põranda all, mida nad Angoolas teostasid avalikult. Oleks naiivne arvata, et väike Kuuba tegutseb kommunismi levitamisel globaalses ulatuses omal initsiatiivil ning oma kuiu ja kirjadega. Sama naiivne oleks arvata, et Ühendriikide noored organiseerisid Vietnami sõja ajal rahutusi ja meeleavaldusi omal käel ja omaalgatuslikus korras. Seda on kahjuks Ühendriikides üldiselt kuni seni ajani arvatud ning seda arvamist on toetanud ka massmeedia. Nüüd on kosutav lugeda FBI paljastusi, mis annavad nende rahutustele hoopis teistsuguse tausta.

AMI

22 stipendiumit Jüri Lellepi mälestusfondist

Eesti noortele jagati 7600 dollari suuruses summas stipendiumeid

NEW YORK — Ühendriikides tegutsev Jüri Lellepi nimeline mälestusfond annetas oma üheteistkümnendal tegevusaastal 22-le eesti noorele stipendiumid 7600 dollari suuruses kogusummas. Stipendiumeist läks 13 Ühendriikidesse, kuus Kanadasse, kaks Inglismaale ja üks Rootsi. Kanadas eesti noortest tunnistati stipendiumide väärilisteks Hillar Liitoja, Tiina Mitt, Alja Pirosok, Ingrid Ruberg, Helve Sastok ja Erik Teose.

Jüri Lellepi nimeline mälestusfond tegutseb New Yorgis Eesti Üliõpilaste Toetusfondi USA-s raamides, kuid stipendiumide tegelikku jagamist korraldab fondi põhikirja kohaselt eriline komitee, mis koosneb viie New Yorgi eesti organisatsioonide esindajaist.

1977/1978 aastakäigu stipendiumide määramise komitee koosseisus olid järgmised isikud:

Villi Kangro (Eesti Teaduslik Ühing USA-s), Voldemar Kõiv (EELK USA Praostkond Chicagos), Kadri Niider (Eesti Üliõpilaste Toetusfond USA-s), Voldemar Vaher (New Yorgi Eesti Haridusselts) ja Evi Vellenurme (Eesti Üliõpilaskonna USA-s vilistlaskogu).

Ameerika Ühendriikides said stipendiumid: Tiina Allik, Indrek Grabbi, Peeter Ilus, Toomas Kilm, Tiina Kirss, Tiiu Kütt, Kersti Linask, Heidi Männik, Kaja Parming, Leili Parts, K. Jaak Roosaare, Andres Teene ja Arvo Vercamer, Inglismaal olid stipendiaatideks Priit Einbaum ja Martin Schröder ning Rootsis Mary Adila.

Koos eelnenud tegevusaastatega on Jüri Lellepi fondi väljamaksude kogusumma tõusnud 129.000 dollarile, kusjuures põhikapital on endiselt puutumatu.

Kapital on investeeritud tulumaksuvabal alusel ühe suurema Milwaukee panga haldusel ja kõigi eelduste kohaselt jatkub stipendiumiprogramm määramatu ajani.

1978/79 õppeaastaks väljamaksetav rahasumma selgub täpselt eelcleva aasta veebruaris. Tõenäoliselt on stipendiumide kogusumma selleks ajaks tõusnud 8000 dollari piiridesse.

Stipendiumid on ülikooli tasemel õppimiseks saadavad järgmistel aladel:

eesti keel, eesti ajalugu, eesti kirjandus, eesti kunst, eesti arheoloogia, eesti muusika, põllumajandusteadus, majandusteadus, inseneriteadused, metsandus, õigusteadus, arstiteadus, loodusteadused, filoloogia, filosoofia, poliitilised teadused, sotsioloogia, tehnoloogia, teoloogia. Tähtpäev sooviavalduste sisseandmiseks on 28. veebruar 1978, milliseks kuupäevaks sooviavaldused peavad koos kõigi vajalike lisanditega olema jõudnud fondi juhatuse kätte. Sooviavaldus-ankeetide saamiseks tuleb pöörduda toetusfondi juhatuse poole järgmisel aadressil: Estonian Students Fund in USA, Inc., P.O. Box 377, Wall Street Station, New York, New York 10005, U.S.A.

HILLAR LIITOJA

HELVE SASTOK

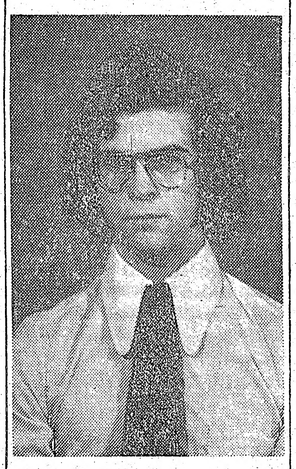

ERIK TEOSE

ALJA PIROSOK

INGRID RUBERG

Kas tuleval suvel „Eesti Nädal Kanadas"?

Kitcheneris arutati Noorte Nõupäevade korraldamist

KITCHENER (VE) — Eesti Liit Kanadas esimehe Robert Kreemi algatusel toimus Kitcheneris Valhalla Inn'is neljapäeval, 6. okt. Lõuna Ontario Üliõpilaste Koondise nõupidamine, millel arutati ka mitmeid laiemaidki küsimusi. Kuna kohal oli ka Seedrioru juhatuse liige Ene Rebane, siis puudutati võimalust nimetada eeloleval suvel tulevaid Killamänge, Karavani ja Seedrioru pidustusi ühiselt „Eesti Nädalaks Kanadas". Muidugi, see oli ainult mõttevahetuse korras ja võib toime saada ainult kõigi nende organisatsioonide nõustumisel. Lähemad üksikasjad vajaksid samuti väljatöötamist.

Kokkutulek ise käsitles aga peamiselt kahte otsest küsimust: eelolevast Montreali noorte sümpoosionist 22/23. okt. osavõtmine siinsete esindajate kaudu ja samasuguste „Mini-Trentide" (möödunud mai kuul Trent ülikoolis aset leidnud juhtkonna seminari järel-seminarid) korraldamine.

Peaküsimuseks oli, kas siinsed üliõpilased võtaksid osa Torontos märtsi alguses kavatsusel olevast „Mini-Trendist" või korraldaks selle omaette Lõuna Ontarios.

Mitmesuguste arutluste tulemusena pooldati viimast võimalust. Põhjuseks oli see, et Torontos osavõtmise puhul oleks Lõuna Ontariost osavõtjate arv väiksem kui ise korraldades. Seal vaevalt saab igaüks omalt poolt sõna võtta ja arvamust avaldada ja ollakse ikkagi nagu ainult „külalised". Arvati, et L.O. ise võiks vähemalt 30—40 noort kokku tuua ja suurem arv ei oleks enam soodne just sellest seisukohast, et omavahel üksteist tundma õppida ja mõtteid vahetada.

Teemasid lähemalt ei arutatud, kuna see jääks selleks moodustatava eritoimkonna ülesandeks.

Samuti koht, kuigi soovitavaks peeti mõnda vähemat hotelli või motelli mitte linnas vaid soovitavalt kuskil Hamiltoni läheduses.

Eriti loodetakse ka Hamiltoni noorte kaasatulekule ja otsustati juba ühendusse astuda Hamiltonis noortega tegelevate organisatsioonidega kui ka eesti üliõpilastega nii Macmasteri kui Western Ontario (London) ülikoolide juures. Põhiosa osavõtjaist oleks üliõpilased, kuid kaasa tõmmataks ka kohalikke ülikoolide lõpetanuid ning vanemaid keskkoolide õpilasi. „Seminari" asemel otsustati tarvitada „L.O. Eesti Noorte Nõupäevad", kuna see, nii arvati, väljendab paremini kokkutuleku eesmärki.

Praegune L.O. Eesti Üliõpilaste Koondis (mõnikord nimetatud ka „Selts") on end. Waterloo E. Üliõpilaskonna järglane ja koosneb praktiliselt ainult üliõpilastest kolmest ligistikku asuvast ülikoolist: Waterloo, Wilfrid Laurier ja Guelph. Uue nimetuse võtmise eesmärgiks möödunud aastal oligi tahe seda organisatsiooni laiendada ka teistele L.O. ülikoolidele, eriti Macmaster Hamiltonis ja Western Londonis. Praegune juhatus on Waterloost, kusjuures esimeheks on Linda Kägu.

Eesti üliõpilasi nendest kolmest ülikoolist, kes praegu aktiivselt kaasa lööksid, on arvestatud umbes 20.

Aga juba möödunud kevadel varuti Oktoberfesti raames kokkutulekuks neljap. 13. okt. Concordia Klubis Kitcheneris 30 piletit, kutsudes sinna ka esindajaid mujalt ja ühtlasi kavatseti seal nüüd ka Nõupäevade mõtet edasi arendada ja arutada. Kui võimalik ka juba vastava toimkonna loomist.

Kuna L.O. E. Üliõpilaste Koondis on ka E.L.K. liige, siis on Liit lubanud Nõupäevi rahaliselt toetada. „Valhalla" koosolekust võttis osa peale Rob. Kreemi ka E.L.K. kohalik juhatuse liige prof. K. Aun. Kitcheneri E. Seltsi esimees oli kutsutud kuid ei saanud tulla.

Soovitav oleks, et kõik eesti üliõpilased, kes L.O. ülikoolides õpivad Koondisega ühenduse võtaks järgmisel aadressil: L.O. Üliõpilaste Koondis, c/o Peter Agur, 3289 King St. East, Kitchener, Ontario, telefon (519) 893-0757.

VEERAND-MILJONI VÄÄRTUSES IMPORDITUD SKANDINAAVIA MÖÖBLI ERAKORDNE

VÄLJAMÜÜK

Ari asutatud 1949

DIVAANID 3 istmega ja tool alates $375.—
MAGAMISTOA SISSESEADED: 2 „dresserit" ja „queen size" voodi alates $395.—
SEINARIIULID — (whole unit) alates $135.—
Laos erakordselt soodsate hindadega teak- ja roosipuust söögitoa laudu, toole ja seinariiuleid

73 Jonesville Cres. — Tel. 757-5923
Asukoht läänepool Victoria Park'i ja lõunapool Eglintoni'i

Omanik MATI VAHER

Ottawas arutati Belgradi konverentsi küsimusi

Kanada delegatsioon Belgradi konverentsil rõhutab inimõiguste põhimõtete elluviimist, kinnitas välisministri abi J. H. Taylor Euroopa Ikestatud Rahvaste Kanada Komiteesse kuuluva seitsme rahvusgrupi esimeeste või nende asendajate delegatsioonile läbirääkimistel välisministeeriumis Ottawas. Välisministri abi koos Euroopa osakonna asedirektori O. A. Chistoffiga võtsid 7. oktoobril rea erialaliste ekspertide juuresolekul vastu seitsme rahvusgrupi esindajad, kes kokkusaamisel taotlesid Belgradi konverentsil kõne alla tulevais küsimusis Kanada valitsuse seisukohtade selgitamist ja tõid esile rahvusgruppide muresid ühenduses Belgradi konverentsiga.

Läbirääkimistel toodi lähemalt esile mitmesugust informatsiooni inimõiguste rikkumistest kommunistlikes maades. Käsitati poliitilisi vangistamisi, poliitiliste vangide vaimuhaiglatesse paigutamist jne. EKN esimees U. Petersoo selgitas usuelu ja kiriku rasket olukorda okupeeritud Eestis. Terav ateistlik propaganda on avaldanud tugevat mõju kiriklike talituste läbiviimisele. Ühtlasi U. Petersoo andis J. H. Taylorile edasi suurema kogu tagapõhja materjale olukorra kohta Eestis mitmel alal, sealselt demokraatlikult ringkonnalt tulnud märgukirju jne.

Kokkuvõttes märkis välisministri abi J. H. Taylor, et kõik saadud informatsioon ja materjalid on teretulnud ja neid palutakse anda ka edaspidi. Materjalid saadetakse edasi Kanada delegatsioonile. Kanada delegatsiooni juhiks Belgradis konverentsi jooksva töö ajal on Kanada saadik Budapestis W. T. Delworth, kes oli Kanada delegatsiooni esimeheks ka konverentsile eelnenud ettevalmistavatel läbirääkimistel.

Austuseavaldused Emmi Tõkke-Bellwoodile

Uus-Meremaa Võimlemise Liit austas Aucklandis elavat Emmi Tõkke-Bellwoodi liidu aastakoosolekul, mis peeti Christchurchis, „Meritorious Service Awardi" annetamisega, tunnustusena tema kauaaegsete ja suurte teenete eest Uus-Meremaa võimlemise alal. Eriti rõhutati naiste rütmilist võimlemist, mille emaks teda Uus-Meremaal loetakse.

Lisaks arvestati veel austatavat kui kõrgelt hinnatud kohtunikku nii Uus-Meremaal kui ka rahvusvahelistel võistlustel.

1. oktoobril alustas Emmi Tõkke-Bellwood Uus-Meremaa rütmiliste võimlejatega reisi Shveitsi, et osa võtta Baaselis toimuvaist rütmilise võimlemise maailmavõistlusist. Ta on kutsutud sinna ka üheks kohtunikuks.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.....“ ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

VAIKSELT LAHKUS MEIE UNUSTAMATA ARMAS ISA, ONU JA SUGULANE

MIHKEL RAEDLA

Sündinud 20. aprillil 1884 Võrumaal
Surnud 16. oktoobril 1977 Torontos

Muld ei mälestust matta jõua!

Siigavas leinas

TÜTAR
õepoeg GOTTFRIED REDI perega
SUGULASED Rootsis ja Eestis

Leinatalitus kolmap., 19. okt. kell 8 õ.
Murray E. Newbigging matusemajas.

Ärasaatmine neljap., 20. okt. kell 10 homm.
samast Mt. Pleasanti krematooriumi.

ARMAST SÕPRA

HILDA KONSO RÄTSEP'at

mälestavad leinas

JEANETTE ANTON
VIRVE BORGMAN
HILDA HAAMER
ASTA LUIK
LAINE PANT
AINO SALURAND
ELLA SOVA
HELMI TOMBAND
LEHTI VERRET
KLAUDIA VOIKO
MELUSINA WEIDE

MÄLESTAME LEINAS OMA ARMSAT KAASVÕITLEJAT

HILDA KONSO RÄTSEP'at

Surnud 16. oktoobril 1977 Torontos

EESTI NAISÜLIÕPILASTE SELTS

LUGUPEETUD JA ARMAST

HILDA RÄTSEP'at

mälestab leinas

VANA ANDRESE KOGUDUSE NAISRING

LAHKUS MEIE ARMAS HEA SÕBER

MIHKEL RAEDLA

Mälestavad leinas

IDA LELL
A. PARVEI lastega
M. ALAVER abikaasaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

UNUSTAMATA KALLIST ABIKAASAT, VAIMEEST, ÕEMEEST JA ONU

JAAN SIIDRA't

sündinud 14. novembril 1910 Eestis
surnud 5. oktoobril 1977 Collingwoodis

mälestavad leinas

abikaasa ALVINE
LINDA
ÄMM
ANTS abikaasaga
JAAN
ja SUGULASED Eestis

HEAD SÕPRA

JAAN SIIDRA't

leinates

perekond VÄHI
ELMAR VÄÄRSI
perekond ROOSIMÄGI

,,Issand on õige
kõigil oma teedel"

● Austraalias asuvad eesti helikunstnikud August ja Meta Pruul valiti 31. juulil Adelaide Eesti Seltsi auliikmeiks. Peakoosolekul esitatud ettepanekuis öeldi: „See austus on tänuks teie suure töö eest eesti laulu ja muusika viljelemise eest Austraalias". Varem on juba seltsi auliikmeiks R. Ollino, M. Hennoste, F. Paevere ja L. Trett.

● Adelaide Eesti Seltsi käesoleva aasta juhatusse kuuluvad esimehena H. Lomp, juhatusliikmeina E. Reinpuu, E. Kurvits, I. Mägraken, E. Haas ja E. Semenov.

LAHKUNUD ARMAST

JAAN SIIDRA't

mälestavad leinas

OTT
ATSI
HILDA
KARLA

JAAN SIIDRA't

mälestavad

AUGUST LAANVERE
PAUL LAANVERE perega

ARMAST

JAAN SIIDRA't

mälestavad

FRIIDA ja ERICH RÄMMELD

KAUAAEGET HEAD SÕPRA

ADELE TÕNISSOO'd

mälestavad kurbuses

LINDA PIHLBERG
LEMBIT PIHLBERG perega
ENE ja ALFRED TAMM

SURMA LÄBI LAHKUNUD

HENRY ROSENTHAL'i

sündinud 13. aprillil 1893 Eestis
surnud 28. septembril 1977 Eckville'is, Alberta's

mälestavad leinas

SUGULASED ja SÕBRAD

Suurim tänu kõigile, kes meid meie leinas lohutasid

JOHANNES KADAI

siit maailmast lahkumise puhul.

Olge kõik tänatud rohkete lillede, sõnavõttude ja leinakuulutuste eest. Eriline tänu õp. Gnadenteichile, organist G. Iltalile ja pr. Estra Väli-Toompuule kauni laulu eest.

Südamest tulev tänu korp! Tehnola kaasvendadele.

Leinaja LESK ja LAPSED perekondadega

KIRIKUD

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 23. okt. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL.

Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Eller, naistrio. Kell 6 õ. kõneleb E. Siitam, solist N. Allik.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 23. okt. JUMALATEENISTUS kell 4 p. l. Solist Heinz Riivald.

Pühap., 30. okt. USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 23. okt.: „USK, MIS MÄGESID KÕIGUTAB".

Laup., 22. okt. kell 7 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Jutlustab pastor Endel Siitam Kaliforniast.

Pühap., 23. okt. kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekandeid — Naadi Allik Clevelandist. Jutlustab Endel Siitam.

Teisip., 25. okt. kell 7 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Jutlustab Endel Siitam.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 23. oktoobril kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Jutlustavad: E. Siitam Kaliforniast ja Lloyd Vander Heide.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

LEERIÕPETUS ALGAB. Õnnistamine 7. mail 1978. Registreerida õpetajale.

LEERI AVA-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 23. oktoobril kell 11 hommikul. Laulavad õed Lindaud. Esimene leeritund.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

USUPUHASTUSPÜHA jumalateenistus 30. okt. kell 11 h. Laulab Cantate Domino Ch. Kipper'i juhatusel.

EELTEADE: NOORTEKOOR „LOOTUS" JA VAIMULIK ORKESTRI KONTSERT pühapäeval, 6. novembril kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 23. oktoobril kell 3 p. l. Jumalateenistus Epiphany Luteriusu kirikus, 20 Old Kingston Road, West Hill. (Otse „Eesti Kodu" kõrval.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

AABS'i õnnestunud ball

Balti rahvusgruppide ühine akadeemiline organisatsioon Association for the Advancement of Baltic Studies (AABS) korraldas möödunud reedel Torontos Harbour Castle'i hotelli Frontenac balliruumis kolme rahvuse ühise balli, mille eesmärgiks oli muretseda tegevuskapitali eeloleval kevadel Torontos toimuva AABS'i konverentsi korraldamiseks. Balli võib pidada õnnestunuks, kuna sellest võttis osa umbes 350 külalist, nende hulgas ligemale 180 eestlast. Teisel kohal osavõtjate arvult olid lätlased, kuna leedu rahvsgrupi esindus oli kõige väiksem.

Ballil esinesid pikemate ettekannetega prof. Olev Träss, kes oli Torontos varem toimunud AABS'i konverentsi peakorraldajaks. Prof. O. Träss andis ülevaate Balti teadlaste konverentsidest ja nende kokkutulekute ülesannetest. Teise ettekandega esines Tõnu Onu, kes töötab Ontario provintsivalitsuse juures mitmekultuurilisuse programmide rakendamisel. Tõnu Onu selgitas lähemalt Ontario provintsivalitsuse mitmekultuurilisuse rakendamise poliitikat. Teadustajana toimis leedulane A. Balciunas, kes peo korraldamisel eriti esile tõstis eestlannat Ingrid Saar't.

Kevadise AABS'i peakorraldajad on seekord lätlased. Eestlaste osas oli organiseerijaks prof. O. Träss, kes viibib aga konverentsi korraldamise ajal Euroopas. Eestlaste osas on nüüd organiseerimise oma õlgadele võtnud dr H. Sepp, kes mainib, et konverentsi eeltööd arenevad normaalselt ning konverentsiks on kõik vajalikud hallid ja ruumid Toronto ülikoolis reserveeritud.

EKN üldkoosolek 29. oktoobril

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraline aasta-üldkoosolek, millega tähistatakse ühtlasi EKN (end. RVN) tegevuse 25. aastapäeva, peetakse Torontos laupäeval, 29. oktoobril algusega kell 10.30 hom. EKN juhatuse koosolekul määrati kindlaks üldkoosoleku päevakord. Koosolek algab palvusega piiskop K. Raudsepa poolt. Tervitustega esinevad koosolekul läti ja leedu keskorganisatsioonide esimehed. EKN (RVN) 25-aastast tegevust käsitava kõne peab aupeakonsul I. Heinsoo, kes on võtnud osa RVN asutamisest ja organisatsiooni tegevusest 25 aasta jooksul.

Koosoleku päevakorras on edasi 1976/77. a. tegevusaasta aruanded, 1977/78. a. tegevuskava ja eelarve, valimised ja koosolekul algatatud küsimused.

Üldkoosolekule eelnevale päeval, reedel, 28. oktoobril kell 8 õ. toimub Eesti Majas EKN 25. aastapäeva tähistamine piduliku koosviibimisega, millest osa võtma on kutsutud ka teiste organisatsioonide esindajad. Pääsmeid pidulikust koosviibimisest osavõtuks saab EKN büroost Eesti Majas, tel. 465-2219.

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad jr. püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

HOGAN
PONTIAC BUICK Co. Ltd.
348 Danforth Ave., Toronto
PONTIAC FIREBIRD
LE MANS ASTRE
BUICK VENTURA II
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod
Esindaja:
Paul Juttus
Telefon: äris 461-3561
kodus 423-5716

Eestluse säilitamine paguluses eesti perekondadele suureks lisakohustuseks

Toronto Eesti Majas alustati loengute sarjaga „Eestlase kodu"

Eesti Liit Kanadas ja Toronto Eesti Seltsi loengute sari „Eestlase kodu" algas möödunud neljapäeval Toronto Eesti Maja väikeses saalis avaloenguga „Perekonna muutuv elulaad". Loenguõhtul esinesid pikemate sõnavõttudega Valli Naelapea ja Peeter Kiviloo, kuna juhatajaks oli dr. J. Roos. Saalitäis rahvast kuulas huviga ettekandeid ning hiljem toimus elavaid sõnavõtte. Kahjuks viibis kuulajate hulgas ainult üksikuid noorema generatsiooni inimesi, kelledele esitatud ettekanded ja mõtted oleksid olnud olulisema tähtsusega kui vanemasse generatsiooni kuuluvale kuulajaskonnale.

Dr. J. Roos tegi teatavaks, et loengute sari „Eestlase elulaad" toimub Eesti Liidu ja Toronto Eesti Seltsi ühisel korraldusel ja ta avaldas lootust, et mitmepalgeliste ettekannete vastu tuntakse elavat huvi.

Peeter Kiviloo, kes töötab Ontario provintsivalitsuse juures tingimusi vabastatud karistusaluste kontrollametnike juhatajana ja esitab sellega paralleelselt Ryersoni Instituudis ja Castle Frank keskkoolis loenguid abielulahutuste ja perekonnaprobleemide kohta,

puudutas oma avaloengus peamiselt abielulehutuste ja selle tulemusena raskesse olukorda sattunud laste probleeme.

Referent mainis, et abielulahutusi on suhteliselt väga palju ning nendega seoses tekib palju raskusi, mis eriti mõjutavad lapsi. Kõneleja mainis, et abielulahutused on lastele enamikel juhtudel suureks tragöödiaks, kuna lapsed tunnevad endid pärast vanemate lahkuminekut isoleerituina ning neil on väga raske uues olukorras kohaneda.

Kõneleja ütles, et lastele tuleb taktiliselt selgitada ja põhjendada, miks vanemad lahku läksid ning sellised seletused aitavad tekkinud rasket olukorda leevendada.

Õhtu pikem ettekanne oli Valli Naelapealt, kes analüüsis eesti perekonna põhialuseid ja olemust läbi aegade ja peatus eriti perekondlike probleemide juures paguluses. Referent mainis, et kahjuks ei ole sotsioloogid meie perekonda, mille olemus pidevalt muutub, uurinud. Ta mainis, et meie perekonna ja perekondliku elu kohta leiame ühte-teist meie rahvalaululest, kus aga peamiselt rõhutatakse töökust ja üksikuid elunähteid. Valli Naelapea ütles, et meie oleme Eestist oma pagulasperekondadesse kaasa toonud konservatiivse hoiaku, edasipüüdlikkuse, töökuse, laste eest hoolitsemise, hariduse poole püüdmise ja materiaalse heaolu taotluse.

Samal ajal ei saa aga meie oma pagulasperekonda vaadeldes mööda minna faktist, et meie perekondades kulutatakse väga palju aega ja energiat eestluse säilitamisele.

Lapsi veetakse ja sõidutatakse pidevalt eesti koolidesse ja noorte organisatsioonidesse ning eestlaseks olemine on kujunenud igale eesti perekonnale nagu mingisuguseks lisakohustuseks. Referent arvas, et pagulaseestlaste perekonnad on eestluse säilitamisega hästi hakkama saanud.

Samal ajal on eestluse säilitamisele suurel määral kaasa aidanud käputäis idealiste — kooliõpetajaid, noortejuhte jne., kes on peamiselt ise lastevanemad kuid peavad oma kohustuseks tegeleda eestluse huvides ka teiste perekondade lastega.

Referent esitas ka küsimuse, miks noored sageli oma perekonnast eralduvad. Ta leidis, et paljudel lastel puudub võimalus meie ühiskonda nii-ütelda sisse imbuda. Paljud perekonnad ei re-videeri sageli oma seisukohti ja ei ole antud olukorras paindlikud ja kui noor tunneb, et ta on kodus ainult kriitika objektiks, siis kaotab ta tihedamad sidemed perekonnaga.

Järgnesid elavad läbirääkimised dr. J. Roosi juhtimisel, kus-juures eriti puudutati vanemate lahkumineku ja laste probleeme. P. Kiviloo nentis, et mõnel juhul on tõesti parem kui üksteisega vastuollu sattunud vanemad lahku lähevad.

Laste olukord ja tulevik olenevad sellest kuhu nad paigutatakse ja millised on majanduslikud võimalused laste eest hoolitsemiseks.

Puudutades segaabielusid ütles P. Kiviloo, et ta on ise kaks korda abielus olnud kanadalannadega ning need mõlemad abielud on lõppenud lahutusega. Tema kogemuste kohaselt ei hoolitse kanadalannad sellisel määral oma laste eest kui eesti emad.

Läbirääkimistel toonitati, et noored vanemad peaksid esmajoones selgusele jõudma, kas nende kooselu sobib enne kui nad hakkavad lapsi soetama. Samal ajal aga märgiti, et abiellumise ajal ei mõtle keegi lastele ning sageli ei oska kumbki pool lapsi kasvatada. Abielulahutuste suhtes läksid koosolijate arvamised lahku, kuna ühelt poolt toonitati, et ema peab ohverdama end lastele ja hoidma abielu iga hinna eest koos, kannatades kõiki võimalikke raskusi.

Teiselt poolt arvati, et praegusel ajal on võimalused lahku minekuks palju avaramad ning parem on lahku minna kui üksteise kõrval vaenus elada ning ka laste elu mürgitada.

Läbirääkimistel käsitati ka lastele eesti keele õpetamise küsimust ning Valli Naelapea mainis, et see nõuab noortelt emadelt ja isadelt sageli suurt ohvrimeelt ja kannatust. Ta rääkis oma kogemustest, kuidas ta õppis noore emana õhtuti ise eesti keelt, et järgmisel päeval kõigile laste küsimustele vastata. R. Kreem mainis, et tal tuleb oma ametialal tegutseda Ontarios ka 50 lastekoduga, kus on ligemale 700 raskelt kasvatatavat last. Nende laste hulgas ei ole aga tema teadmisel eestlasi, mis kinnitab, et eesti lapsed on saanud oma kodudes parema kasvatuse. R. Kreem mainis lõpuks, et meie ühiskond seisab lähemate aastate jooksul suure murrangu lävel ning käesolev loengute seeria ongi selleks korraldatud, et leevendada selle murranguga seoses olevaid raskusi.

ILMUS
Ilmar Jaks
„AUGEIASE TALLID"
EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV
Hinnad tellijaliikmeile:

	üksikraam.		poolsari (6 raamatut)		sari (12 raamat.)	
	br.	köit.	br.	köit.	br.	köit.
USA ja Kanada $	5.90	8.—	33.—	46.—	64.—	89.—

Kaanehind mitteliikmeile: br. $8.—, köit. 10.50

Temale omase terava pilguga ja taltsutamatu huviga inimhinge salajasemate soppide pahupidipööramise vastu esitab Jaks meile ka selles novellikogus inimesi nii, nagu nad ise endid näha ei tahaks, jõudes sel viisil tõele ja reaalsusele ligemale kui mõnigi ainult elu pealispinda vaatlev realist. Jaks võtab uurimise alla ka nähtused, mis tavalise silmaga vaadates vaevalt teadvuse pealispinnale on kerkinud ja toob need terveni ning viimaste konsekventsideni päevavalgele. Autor ei pea suuremat lugu juba sõnakõlksudeks kulunud ideaalidest, põhilise ketserina ründab ta teravalt niinimetatud üldisi tõdesid.

Toronto esindus: ARVED VIIRLAID, 63 Glen Davis Cresc. Toronto, Ont. M4E 1X7. Tel. 691-9036.

Jumalateenistused „Eesti Kodu" elanikele

„Eesti Kodu" avamisega kerkis päevakorrale Ida-Toronto eestlaste usuline teenimine. Läbirääkimised Toronto eesti koguduste vahel on andnud tulemusi ning on otsustatud alustada eestikeelsete jumalateenistustega West Hillis, esialgu kaks korda kuus.

Esimene jumalateenistus on juba toimunud. Pühapäeval, 2. oktoobril pidas praost O. Puhm jumalateenistuse „Eesti Kodu" saalis, kuhu oli kogunenud üle 50 palvelise. Praost oli toonud kaasa oma koguduse kaasaskantava välioreli, millel teenis Inga-Pia Korjus. Osavõtjate üksmeelne otsus oli, et selliseid jumalateenistusi tuleb jätkata.

Järgmine jumalateenistus leiab aset pühapäeval, 23. oktoobril kell 3 p. l. Epiphany Luteriusu kirikus, 20 Old Kingston Road, West Hill, otse „Eesti kodu" lõunaküljel. Teenib abipraost T. Nõmmik, kasutusel laululehed.

Novembris on samuti ettenähtud kaks jumalateenistust: pühapäeval, 6. novembril kell 11.00 teenib praost E. Lepik „Eesti Kodu" saalis ning pühapäeval, 20. novembril kell 3 p. l. toimub Epiphany kirikus surnutepüha jumalateenistus armulauaga, kus teenib õp. A. Taul. Teisel Kristuse tulemise pühal, 4. detsembril, teenib jällegi praost O. Puhm. Hilisem jumalateenistuste kava selgub novembri lõpul.

Korraldajad loodavad, et peale „Eesti Kodu" elanikkude need teenistused toovad kokku ka teisi kaasmaalasi, kes elavad Toronto idaosas ja kellele kirikud jäävad kaugele.

Kaks eesti teatrit Torontos mitmekultuuri teatripidustusel

Teisipäeva õhtul korraldas Mitmekultuuriline Teatriühing St. Lawrence Centre'is vastuvõtu ajakirjandusele, andes seletusi varsti algavate teatripidustuste kohta, mis toimuvad tänavu kuuendat korda. Need teatrietendused on aastati ikka rohkem hakanud tähelepanu leidma, kus on võimalusi üksteisega tutvunemiseks ja töötulemuste võrdlemiseks.

Vastuvõtu alul tutvustas esimees Inta Purvs praegust juhatust ja andis lisaks valmispandud pressiinformatsioonile täiendavaid seletusi. Tänavu on kavas 18 lavastust pluss üks lavastus, mis esitatakse liikmesorganisatsiooni liikmeskonda kuuluvate poolt. Selleks on valitud väga kõrge hinnangu saanud Israel Horovitzi näidend „The Primary English Class", mida sel sügisel on Torontos edukalt mängitud.

Esimest korda tuleb rakendamisele hindamise süsteem, kus paremaile lavastustele, näitlejaile ja abilistele antakse auhinnad.

Need antakse kätte pärast pidustust 11. dets. toimuval koosviibimisel.

Tänavu toimuvad pidustused kahes kohas. Üks osa endises St. Lawrence Centre Town Hall'is, kus esimene etendus on laupäeval 29. okt. ja viimane 20. nov. Teine osa toimub Aladdin Theatre ruumis (2637 Yonge St.), kus esimene etendus on 20. nov. ja viimane 11. dets.

Eesti teatrit esindavad Eesti Rahvusteater Kanadas ja Eesti Teater Kanadas. Esimene etendus on laupäeval, 12. nov. kell 8 õ. St. Lawrence Centre'is, tuues lavale Arvo Mägi komöödia „Kihlus".

Eesti Teater Kanadas esitab 10. dets. kell 8.30 õ. Aladdin teatri ruumis H. Raudsepa komöödia „Mees trumpidega". Mõlemad esitatakse eesti keeles.

Eesti teatrikunstnike tööga on seotud veel New Canadian Theatre etendus, kes toob rahvusvahelise näitlejaskonnaga lavale John van Druteni „I remember Mama" (Mäletan ema). See etendus toimub 6. nov. kell 7 õ. St. Lawrence Centre Town Hall'is.

Teised osavõtvad teatrid on tshehhi, läti, ukraina, itaalia, serbia, ungari, soome, leedu, armeenia rahvusgruppidest, kel on rohkem kui üks teatrikunsti viljelevat rühma. Üks teatrirühm on Windsorist ja teine Hamiltonist, ülejäänud kõik Torontost. Peale paari erandi esitavad kõik need erirahvuste teatrid oma lavaloomingut oma keeles.

Suurepärane soome meeskoori kontsert

Nädalalõpul külastas Toronto soomlasi Soomest siin laulumatkal olev Tampere meeskoor „Laulajat", kes andsid kontserdi Eesti Majas. Aastaid tagasi olid tihedad laulusidemed eestlaste ja soomlaste vahel, kuid need on viimaseil aastail millegipärast vähenenud. Seekordse ürituse puhul vähemalt ajalehtede kaudu tehti siinseile eestlasile teatavaks koori külaskäik. Kõigile neile, kes sellest osa võtsid, oli see suureks elamuseks meeslaulu kaunidusest ja kunstilisest kõrgusest, olgugi, et kohalikud korraldajad olid kontserdi sidunud järgneva tantsuga, kuna muidu ei tulevat Toronto soomlased kontserdile. Kaugelt tulijate majandulike kulude kergendamiseks oli selline moodus kindlasti tulukas.

„Laulajat" on Ameerika-reisist juba kaua unistanud, mistõttu nüüd tõeliseks saanud reisi eest tunti tänulikkust siinseile vastuvõtvaile soomlaste keskustele. Koor omalt poolt lootis, et ta auga suudab esindada 60. aastase iseseisva Soome koorilaulutraditsiooni. Koor asutati juba oktoobris 1909. Esimene välisesinemine oli Läti laulupeol 1933, sõjajärgseil aastail on esinetud Skandinaavias ja Kesk-Euroopas. Praegu on koori suurus ligemale 100 meest, kellest laulumatkal on 48 lauljat. Lauljate hulgas on palju õpetajaid, insenere, tehnikuid ja mitmesugustel juhtivail kohtadel olevaid mehi. Koorijuhiks on köster M. Vihtonen.

Kontserdi esimeses osas oli Klemetti, Genetzi, Sibeliuse, Järnefelti, Palmgreni ja kaks eesti heliloojate laulu — A. Läte „Pilvele" ja G. Ernesaksa „Hakkame mehed minema", mis mõlemad lauldi eesti keeles. Kuna kuulajate hulgas oli väga rohkesti eestlasi, siis said need laulud väga sooja vastuvõtu osalisteks ja tulid kordamisele.

Juba esimese poole lõpul anti siinsete soome organisatsioonide ja kooride poolt külastavale koorile mälestusesemeid ja lilli. Ka Toronto Eesti Meeskoor oli saatnud lilli.

Teisel poolel esitas kvartett neli laulu, neist kaks ingliskeelsed. Koor omalt poolt esitas veel Kuula, Palmgreni, Kilpise, Backmani ja lõpuks Sibeliuse „Finlandia". Neist tulid mitmed kordamisele. Koor laulis veel neli lisapala kuni lõpetas rahvusliku lauluga „Oi Suomi, synnyinmaa".

Soome koor oli hea häälesead-ega ja tasakaalustatud häälterühmadega, kes vormis tundlikeimadki õhtu- ja öötundeid väljendavad laulud imetletavaiks õrnutsevaks laululoominguks. Kuid võis tõusta hümnlikes töödes jõuliseks ja tugevaks, ilma et vähimatki kaotanuks diktsioonipuhtusest ja harmooniast. „Laulajat" näitasid, et nad olid suutnud täita Soomest teele asumisel sisendatud soovi, pakkuda siin soome koorilaulu parimat. See vaimustas kuulajaid ning neile anti püstiseisev aplaus.

Järgmisel päeval toimus kirikukontsert, kus esimesel poolel olid vaimulikud laulud, kuna teine pool koosnes eelmise kontserdi rahvustundlikest lauludest. Hea akustikaga kirik suurendas veelgi enam laulude efektsust ja tõi esile koori meisterlikku taset.

Kaalu probleemid?
Garanteeritud kaalu kaotamise programm
Tel. 245-6012

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

LINHOLM LIMITED - REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MUUGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kõigest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MUUGIKS SAADA!

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

Eleegilist üksilduselüürikat

Karin Saarsen, Üksilduse aastaajad. Viies kogu luuletusi. EKK 1977. 79 lk.

Oma viie värsikoguga on Karin Saarsen kujunenud kindla ilmega isikupäraseks luuletajaks. Ta on läbinud elus mitmeid astmeid, kus loojavaim välist inspiratsiooni või hoopis enam sisemiste tunnetuste kaudu on oma näo leidnud ja suudab seda isikliku käekirjaga väljendada. See on meie tänases luules täiesti iseseisev ja omapärane, eleegilise ning nukra tooniga mitte üksi oma südameasjades, vaid kogu maailma kaduvusmeeleoludes.

Tugeva poliitilise tajuga isikuna on ta maapaguluse viha maailmale näkku paisanud.

Viies kogu sisaldab viis tsüklit, kokku 53 luuletust. Enamuses traditsiooniliselt kindlavormilised ja riimitud, kuid vaheldusrikkad oma stroofivormidelt. Osa on vabavärsid. Ta moodne ja vähetuntud sõnadest rikas keel paindub nõtkelt mõtete kujundeisse ja ta tunnete lüüriline kurbus muutub helisevaks armastuse variatsiooniderohkusest tundeerksas luulepildis. See ainevald on meie peamiselt mõtteluulelises kirjanduses jäänud tahaplaanile ja K. Saarseni tundepuhangud tunduvad meeldivalt värskeina.

Esimeses tsüklis „Suure Kanjoni süit" (1970—1972) on muusikaline kompositsioon. Selles miljoni aasta ees tõuseb esile sureliku alandlikkuse väiksus. Indiaani motiiv arendatakse ka tekstipildis kahesuuliseks pulmapeekriks, kus selguvad suguharude sümbolid ja leidlikult tõuseb juurest üles tüpograafiline saja aastane taim.

Kuid luuletaja valulasu rikoshett tabab teda siingi, ta võitleb amatsoonina kui see, kellele „ei enam alandust/ mu peekri põhja kalla/ ka surm" ja pettub Kalifornia päikse all mitte ükski loodusest, vaid ka inimestest.

Teises tsüklis „Armastades Nartsissi" (1975—1976) on armastusluule. See kreeka antiikne luulekuju armastas ainult isennast ja poetessi armumine temasse või temasarnasesse võis tuua ainult valusaid tunnetevalanguid, kus teesklus kõik tõsised paleetunded hurtsikuks muutis. Selles on lahkumise motiiv seotud loobumisega, kus „lahkujatel on kümme isemoodi/ maski peidet nägu —" kuid ometi on „minejateks ikka / üks ja sama lemb".

Tsüklis „Üksilduse aastajad" (1972—1976) on valulised meeleolud, süvenevad kaotustunded, kuigi selle all ääremärkusena on öeldud, et „Sinu suusaröömed/ kadunud mul eel, /Ometi ma ikka/ Sinu juurde teel" (Talv). Need üksilduse motiivid laienevad emale, pojale ja nendega on seotud mitmed pühendusvärsid, neist eriti puändikad Marie Underile pühendatud luuletuse lõpuread: „meil palju võetud — /siiski Under meile jäi!"

Omapärane on visioonide sari „Kodutuna kodus" (1970), kus esialgne kirjade kaudu elamine annab noorusmälestuslikke värsse, kus samastub noorus- ja koduarmastus tumedate äikesevarjutustega Mustamäe kohal ja visioonireisija ootab jälle seda võõrast laeva, mis viiks teda ta võõrasse valikkodusse, kus tal on juba sügavad juured alla kasvanud.

Viimane tsükkel „Sajandi sajatusi" hõlmab kolmekümne aasta värsse (1945—1976), kus päevakajalised poliitilised motiivid, kaasaegne poliitiline elu on kibedatundeline,

kuna maailm on külm, kus pariootlik luuletaja end naisterroristina tunneb püstol hõlmas, kuid kellel selles tsüklis on siiski tugevam relv, sõjapommid inimkonnale kel on ehk aastal 2000 võimalus kuidagi elu jätkata „kaamel külmal kuul".

K. Saarseni viimane värsikogu on tunnetetihe ja mõteterohke. Need suunavad tunde avarusse, laiale panoraamile, uduselt nukrale maastikupildile, nagu selle osav fotomees on oskuslikult suutnud kaanepildil haarata.

HANNES OJA

© Lakewoodi Eesti Teatri suvepäevad korraldati 27. aug. Jacksonis Harry ja Irene Verderi kaunis kodus, kogu teatri tegelaskond oli vapralt kohal. Nauditi kaunist ilmastikku, maitsti suurepäraseid kulinaarseid tooteid ja tunti rõõmu „ühest ilusast" suvepäevast. Tõsisemas osas kaaluti pikemalt tuleva hooaja kava ja samuti „Koguja II" laagriga 1978 ühendatud ülesandeid. Optimistid tõstsid üles ka III Eesti Päevadel esinemise võimaluste selgitamise. Kaalumist leidis ka küllakutsete vastuvõtu küsimused, eriti kui on tegelaskond ulatuslik, mis teeb kulukaks näitetrupi kohale-sõidu. Sõnavõtte oli teatri esimehelt Laine-Lya Palsilt, näitejuht Leida Lepikult ja näitlejalt Harry Verderilt, Virve Puströmilt jt.

Peeter Sepp safiirilise ühiskonna vaatlejana

Peeter Seppa tunneme kunstnikuna iluelamustele värvikalt, abstraktselt ja spontaanselt vormi andvate maalistiilide kaudu. Aktsioonimaal, automatism, (teadlikkuse poolt kontrollimatu spontaanne eneseväljendus) ja rännakud abstraktse ekspressionismi mõttemaastikel on olnud tema isikupärane maailm.

Täiesti erinevat loomingut esitab ta praegu käimasoleval satiiriliste joonistuste näitusel Northern District Branch'i raamatukogus (40 Orchard View Blvd.).

Näituse teema saab ilmsiks suurimal siseruumi plakatil, mida allakirjutanu kunagi on näinud. Sellel kirkavärvilisel lõuendil (suurus 10 × 20 jalga) on seeriajoonistuste peategelane, kelles me karikatuuri sarnasuses ära tunneme kunstniku enese kohkunult hüüatamas „LABLES".

Järgnev kolmekümnekahest paarisjoonisest koosnev väljapanek on kogu iroonilisi, protesteerivad kommentaare ühiskonnas väljakujunenud arusaamade, n. n. „LABEL'ite —siltide vastu, mis omamoodi suunavad meie mõtteid ja suhtumisi. Juba seeria esimene raam paiskab vaatlejale vastu küsimuse: „Who controls you?" — millele ühes järgnevas joonistuses saame koera kui sõbraliku kõrvalseisja suust vastuse: „Sa oled „Blinded by Lables" "! Nende lühikeste kontsentreeritud pilt-lausete kaudu protesteerib Sepp meie elus vaikselt domineerivate, kritikata aktsepteeritud suhtumiste vastu. Lisaks leiame vaimukaid sõnamängusid, mis tuletatud üldtuntud „siltidest", näit. „WASP". Vastavalt on ukrainlase sildiks „WUAC", itaallasel „WIAC" ja Peeter ise deklareerib enese olevat „WEAL — White Estonian and Lutheran."

Väljendusvahendiks on ekspressiivne, jõuline, lihtsaid sümbolvorme ja tekste kujundav joon, mis ei ürita luua karikatuure, vaid sümboleid, mis kannavad sõnumeid. Kompositsioon on tuttavas koomiksite vormis ning kauges hingesuguluses kuulsa Pogo'ga.

Joonised on ühe või kahefiguurilised, kus kunstnik on karikatuurselt äratuntavana tihti tähtsaim kommentaaride tegija. Sellelaadilise sirgejoonilise kriitika esitaja võtab ennast sümboolselt alasti ühiskonna ees — ja esitab ennast ka Peeter Sepp — alasti iseoma joonistustel.

See ei ole tavaline elamuste loominguline taasesitus, vaid kogu iroonilisi reageeringuid purskavates piltlausetes, kus sõnum on aktsioonita joonistuses ja kontsentreeritud lausete ühises kompositsioonis, mis on tavalises kartoonivormis esitatud.

Looming on must-valges, väljaarvatud eelpoolnimetatud hiigelplakat ja teine 12-st pisilehekesest koosnev vesivärv „Compo" — värvimäng kommentaaridega, mille tekkimise on põhjustanud reageerimine vastavalt ühele kommentaarile: „No, Reason, just Joy"!"

Kindlatõmbelisest joonistustehnikast ilmneb, et esitatu on ainult osa kunstniku jätkuvast reageeringust kaasinimestesse ja nende „siltidesse". Näitusel esitatu on orginaalne ja rikastav lisa eesti visuaalsele loomingule. Reageerides positiivselt Peeter Sepa võitlusele meile elus külgekleeputavate „Label'itele", lisan omapoolse sildikese „More Power to you Peeter!"

ABEL LEE

Esto-Atlantis alustab uut hooaega

Noortekoor Esto-Atlandis alustab hooaega uue hooga Washingtoni asunud senise koorijuhi ja koori loomisel mõõduandvalt kaastegevaks olnud helikunstnik Maaja Duesbergi järglastena kahe meie noore helikunstniku ja koorijuhi taktikeppide all. Nimelt on Esto-Atlantise juhatamiseks ja tegevuse juhtimiseks nõusoleku andnud Katrin Veski ja Erik Veski.

Abikoorijuhiks on nõustunud olema Krista Altok. Sellega on noortekoori edasine tegevus kindlates kätes. Koori uus juhtkond tahab luua liikmeskonnas kindla korra, kus ei tunta kergekäelisi puudumisi ja hilinemisi. Koori juhtkond asub seisukohal, et kunstilise taseme nõuetavale kõrgusele viimiseks on need distsipliininõuded paratamatud ja peaks olema vastuvõetavad ka igale lauluhuvilisele noorele, kes tahab koori tegevuskavas osaline olla.

Kõneldes mõlema koorijuhiga ja ka kooris senini juhatustes kaasatöötajatega, on neil valminud ulatuslik ja huvitav tegevuskava, mida nad tahavad läbi viia.

Kindlasti tahetakse korraldada kontsertmatku suuremates eestlaste keskustesse, tahetakse tähelepanu omistada omavahel nädalalõpu väljasõitudele, näiteks suusatamiskohtadesse talveperioodil.

Kavas on ka kontaktid teiste etniliste gruppidega, kelledele tahetakse esineda ja tutvustada eesti helilooming ut ja eestlaste laulukultuuri, kelledega tahetakse korraldada ka ühisesinemisi. Samuti on kavas esinemisi ameeriklastele samades ülesannetes ja koori enda tutvustamiseks, millega võidakse saavutada ka majanduslikke hüvitusi endile võetud kultuuriliste ülesannete täitmiseks.

Mõlemad dirigendid kavatsevad laulude valiku teha noortele võimalikult huvitava. Eesti heliloomingu kõrval tahetakse õppida ka helitöid rahvusvahelisest heliloomingust, mis oluline esinemisel rahvusvahelisele kuulajaskonnale.

Arstiteaduslik loeng Lõuna-Floridas

Pühapäeval, 23. oktoobril kell 3 toimub Lõuna-Florida eestlastele dr. Hendrik Leesmenti loeng artriitiliste haiguste kohta. Pärast loengut on küsimused teretulnud.

Loeng toimub L.-Florida Eestlaste Koondise korraldusel St. John'i Luteri kiriku kõrvalruumis, 2919 Van Buren St. (I-95 ja Hollywood Blvd nurgal), Hollywoodis.

Pärast loengut kohvilaud.

JUHATUS

Teadaanne pensionäridele

Hooaja esimene koosviibimine toimub neljapäeval, 20. okt. Eesti Maja suures saalis, algusega kell 2.30 p.l., millest klubi liikmeid külalistega palume osavõtta.

JUHATUS

SPORT

Laskurid võistlesid vihmaga

Seedrioru Laskurklubi korraldusel toimus eestlaste sügisheaja tähtsam laskevõistlus — „Seedrioru Karika" võistlus. Uhtlasi oli see ka klubi 1977. a. meistrivõistlus.

Nagu teada, läks 1977. a. septembrikuu ajalukku oma lahke „veeanni" poolest, vististi isegi uue rekordiga. Võistluspäeva hommik oli küll kalendri järgi esimene viinakuu päev, kuid tõotas kõike muud, kui ilusat laskmiseilma. Kohale olid ilmunud vanad laskeveteranid, kes viimase veerandsajandi on truuks jäänud oma lemikspordile.

Vaatamata sellele, et tulejoonele asudes kukkus jälle taevast alla kallama, nagu vanasti üteldi, ja tugev tuul piitsuts koos vihmaga otse laskuritele näkku, jatkati võistlust.

See oli küll nagu loodusejõudude jonni ajamine, kuid sellele vaatamata saavutati mõningaid rahuldavaid tagajärgi.

Kui lõpuks märjad ja külmanud „relvavennad" istusid Seedriorus Koldetares küdeva kamina ees, siis lugesid kohtunikud märklehtedelt silmi kokku, märklehed tulid ennem kaminatule paistel kuivatada, need olid nagu pesumasinast välja võetud!

60 lasku lamades saavutas Karl Trei 582 silma (600 võimalik), seda tagajärge annab tihtipeale päris vaikse ilmaga välja lasta.

3x40 lasku kolmest asendist (lamades, püsti, põlvelt):

1) Edgar Tiilen (385, 336, 362) kokku 1083, 2) Evald Gering (386, 307, 368) 1061, 3) Udo Robi (376, 278, 343) 997.

Need on esimese kolme paremad tagajärjed, ülejäänud 5 laskuri omad jäid madalamale. Kohtunikena tegutsesid C. Rajamets ja J. Reinoja.

Erkka —

10.000 m jooksjad heas vormis

Londonis peetud kergejõustikuvõistlusel jooksi keskmiselt arvestades kõikide aegade maailma parim 10.000 m jooks, kus kaheksa meest jooksid selle distantsi alla 28 minuti ja maailmarekordimees jäeti koguni 11. kohale. Võistlusest pidi osa võtma ka soome olümpiakuldade mees Lasse Viren, kes aga enne Soomes peetud politseivõistlusel oma jalga vigastas.

Jooksu tagajärjed olid: 1. inglane Brendan Foster 27.36,6, 2. keenialane Henry Rono 27.37,1, 3. hollandlane Gerard Terbroke 27.37,6, 4. uus-meremaalane Dick Quax 27.42,0, 5. hollandlane Jos Hermens 27.43,0, 6. inglane Ian Stewart 27.43,0, 7. inglane Bernard Ford 27.43,7, 8. inglane Julian Goater 27.55,2, 9. austraallane Dave Fitzsimmons 28.04,7, 10. inglane Tony Simmons 28.12,7 ja 11. praegune maailmarekordi omaja keenialane Samson Kimombwa 28.16,0.

See jooks muutis märgatavalt maailma edetabelit, kus soomlane Lasse Viren jäi kuuendale kohale. Praeguse 14 parima tagajärgedest sel alal on üheksa tehtud tänavu, andes 10.000 m maailma kõikide aegade paremustabeli järgmisena:

27.30,5	S. Kimombwa Keenia	1977
27.30,8	D. Bedford Inglismaa	1973
27.36,6	B. Foster Inglismaa	1977
27.37,1	H. Rono Keenia	1977
27.37,6	G. Terbroke Hollandi	1977
27.38,4	L. Viren Soome	1972
27.39,6	E. Puttemans Belgia	1972
27.41,0	M. Yifter Etioopia	1972
27.41,3	J. Hermens Hollandi	1977
27.41,9	M. Musyoki Keenia	1977
27.42,0	D. Quax Uus-Meremaa	1977
27.42,1	D. Uhlemann L-Saksa	1977
27.42,7	C. Lopes Portugaalia	1976
27.42,7	F. Fava Itaalia	1977

Spordiuudiseid kodumaalt

Maanoorte üleliidulisel kergejõustiku meistrivõistlusel Gomelis saavutas eesti meeskond teise koha. Parimad tagajärjed olid A. Tammerti kuulitõuge 18.48 ja J. Uudmäe kolmikhüpe 16.25.

Tallinnas „Tööjõureservide" staadionil peetud heitjate-tõukajate seeriavõistlusel püstitas K. Laansalu uue Eesti rekordi vasaraheites — 68.42. Samal võistlusel E. Rohula tõukas kuuli 18,48 ja K. Külv heitis ketast 56.88. Naistest võitis Helgi Parts kuulitõuke 16.68-ga ja kettaheite 59.88-ga.

*

Eestis toimunud krossivõistlusel jalgrattureile sai kaks esikohta A. Pikkuus. Ta oli parim nii Viljandi kui ka Sindi trassil.

*

Donetskis, N. Liidus algasid teenise meistrivõistlused, millest võtsid osa 64 meest ja 48 naist. Esimesel võistluspäeval olid eestlasist võidukad Hindrek Sepp, Ervin Lange, Sven Eving, Tiit Kivistik, Alar Miik, Villem Lapimaa ja Tiiu Parmas. Võistlusel olid sportlased jaotatud 8 mees- ja 6 naisalagruppi.

*

Tartus toimus kergejõustikus sõpruskohtumine Tartu ülikooli ja Helsingi ülikooli koondise vahel. Soomlased võitsid 104:73. Eestlastest sai kolm esikohta G. Organov: 100 m 10,7, 400 m 49,1 ja kaugushüpe 7.42. A. Tammert tõukas kuuli 19.19.

*

Kodumaal on üheks sportlikuks ürituseks nn. terviselaupäev. Tänavu korraldatakse 12 terviselaupäeva. Eriti rohkesti oli võistlusi Haapsalus, kus oli kavas matk, jooksukross ja jõuproovid mitmesugustel rahvaspordialadel. Samased võistlused toimuvad ka teistes Eesti linnades.

*

Krasnodoris peetud kergejõustikuvõistlusel tõukas H. Sild kuuli 20.00, V. Kuusemäe heitis ketast 60,92, T. Pahapill oli parim kõrgushüppes 2.12, T. Annus 5000 m jooksus 14.16,6 ja M. Tiido naiste odaviskes 44.60.

*

Bakuus toimunud rahvusvahelisel võistlustel saavutati mitmeid silmapaistvaid tulemusi. Nii heitis V. Jershov oda 87.16. Samadel võistlustel püstitati kaks Eesti rekordit: G. Organov jooksis 200 m 21,0-ga ja H. Mägi hüppas naiste kaugushüppes 6.23.

Spordimärkmik

Krasnodaris peetud spordivõistlusel hüppas leedulanna Vilma Bardauski uue N. Liidu rekordi kaugushüppes 6.82.

*

Soome noorte meistrivõistlusel Turus hüppas Risto Kyhälä Kuusamost alla 14-aastaste sarjas teivashüppes 3.80, mis on vastava klassi uus rekord.

*

Budapestis peetud kergejõustikuvõistlusel viskas ungarlane Ferenc Paragi oda 89.54, mis on tänavu maailma paremuselt teine tagajärg. Ungarlased ja soomlased on valitsenud täielikult selle aasta odaheite ala. Kolmandal kohal on soomlane Hannu Siitonen tagajärjega 89.48.

*

Inglismaal peetud kergejõustikuvõistlusel saavutatud tagajärgedest on märkida:

400 m tõkkejooks: 1) Tom Andrews USA 49,58, 2) Alan Pascoe Inglismaa 49,80, 3) Colin O'Neil Inglismaa 50,88.

100 m: 1) Clancy Edwards USA 10,41, 2) Steve Williams USA 10,42, 3) Don Quarrie Jamaika 10,47.

800 m: 1) Mike Boit Keenia 1.44,76, 2) Sebastin Coe Inglismaa 1.44,95, 3) Tom McLean USA 1.45,58.

200 m: 1) Steve Williams USA 20,94, 2) Clancy Edwards USA 20,97, 3) David Jenkins Inglismaa 21,23.

3000 m: 1) John Walker Uus-Meremaa 7.41,93, 2) Marty Liquori USA 7.43,21, 3) Knut Kvalheim Norra 7.44,63.

Kaugushüpe: 1) Arnie Robinson USA 7.94, 2) Roy Mitchell Inglismaa 7.76, 3) Hans Baumgartner L-Saksamaa 7.53.

Teivashüpe: 1) Mike Tully USA 5.50, 2) Mike Pullard USA 5.20, 3) Don Baird Austraalia 5.20.

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

47.

Kui Kiiv poleks vahele seganud, võibolla oleks meil isegi löömiseks läinud. Ma ei lase just igal tolmuahvil endale peale hüpata, eriti mu oma maja tagaaias. Aga Kiiv astus meile vahele, patsutas mulle õlale ja käskis Paulil jalga lasta. Peaaegu täpselt, samuti nagu eelmisel korral, kui seda Mehhikosõitmist arutasime.

Kuna Paul auto poole tagasi jalutas, sosistas Kiiv mulle:

„Don Vito saadab sulle tervisi. Ja laseb öelda, et kui sul kunagi abi tarvis peaks olema, siis . . . Ja kui sa jobi tahad vahetada, võid meie juurde ametisse tulla, Pauli lobast hoolimata. Tema ei ole enam pea-aktsionäär. Nägemast, vanapoiss." Ja marssis temagi minema, vennale järgi, mind sinna aeda seisma jättes, tshekk ikka veel rinnataskus.

Ja seal on see nüüd olnud juba mitu päeva, ilma et ma seda välja oleksin võtnud ja puruks rebinud. Milleks ka? Kes teab, kuidas asjad politseikomisjonis lähevad. Kui chief Andersonile õigus jääb, võibolla olen sunnitud lahkumispalve sisse andma, eks ole, ja siis tuleb see viietuhandene tshekk käepäraseks. Ja võibolla Kiivi jobipakkumine ka. Sest vanu väljateeninud politseimehi tahavad ainult privaatpiilurite firmad ja öövahtide ühingud. Öövahid saavad vähem palka, aga nende jobi on lihtsam ja hädaohutum. Privaatpiilurid saavad tihti lüüa ja lükata.

Ainult ühte asja ei tea ma — sain ma selle viietuhandese maksukäsu Nick-poisi ülesleidmise eest, või selle eest, et ta minu poolt juhitud lennukis surma sai? Nagu oleks ma asja niiviisi plaanitsenud? Aga mõelgu nad mis tahes, tegin oma parima ja minu süda on puhas. Asjad läksid nagu nad läksid.

LÕPP

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

MAAKODU KALA-JÕEGA

6-ruumiline maakodu, 2 vannituba, eraldi söögituba, ruumikas elutuba, 2—3 magamistuba, suur veranda ja rõdu. Elektriküte, 50 jalga jõekallast. Puhas ja meeldiv elamu. Küsitud hind $35.000.—

NÄGUS KODU

3 aakri maaga. 2 a. vana — 3 magamistuba, suur elutuba ja köök, kahe auto garaazh. Nägus ümbrus, kalajõgi. Küsitav hind $47.500.—

Küsida — H. Soolepp

416 344-7887 või 372-2225

BOWES & COCK LTD.

Cobourg, Ont.

Johannes Kadai

IN MEMORIAM

24. septembril 1977, pärast lühikest haigust Sunnybrook'i Hospitalis, Torontos, lõpetas oma maise teekonna Johannes Kadai, üks tuntud eestluse säilitamise tugitaladest. Ta maeti Torontos Mt. Pleasant kalmistule.

Kadunu sündis 28. märtsil 1906 Tarvastus, Viljandimaal, kus omandas ka algharidused. Hiljem Tartus lõpetas Reaalgümnaasiumis, käis E. V. Sõjakoolis, õppis kõrgemas Tallinna Tehnikumis inseneriala ning Tartu Ülikoolis õigusteadust.

Abiellus detsembris 1938 Ilona Muhl'iga, millisest abielust sündisid kaks tütart ja kaks poega, kes koos perekondadega ja lesega jäid kadunut leinama.

Töötas Tartus kindlustusseltsi „Oma" üleriikliku hindajana, Pärnus EEKS Maja asja-ajajana ning hiljem Majaomanike Panga juhatajana. Põgenikuna Rootsi saabudes 1944. a. septembris oli Göteborgis Chalmers Tehnika Ülikooli juures arhiivitöödel. Emigreerus Kanadasse novembris 1951, kus oli teenistuses Ontario provintsivalitsuse juures Torontos.

Rikkaliku teotahte ja organiseerimisande tõttu võttis osa mitmesugusest seltskondlikust tööst. Kanadas elades oli Aktsiaselts Eesti Maja abiesimees, Toronto Eesti Ev. Lut. Usu Kolmainu Koguduse Nõukogu liige, Eesti Korporatsioonide Liidu 50. a. juubelialbumi toimetuse kolleegiumi liige, Korp! Tehnola mitmekordne esimees, juhatuse liige ja kaasvõitleja üle 50. aasta ning Mulkide Seltsi asutaja liige. Oma tegevuse tõttu võitis ta palju tõsiseid sõpru ja tema ootamatu lahkumine jättis järele sügava kurbusetunde ja tühemiku.

Sinust kui alati nii nõu kui ka jõuga abivalmis tublist eestlasest, jääb aga helge mälestus.

Andku kõigeväeline taevaisa oma tröösti Su abikaasale, lastele, lastelastele ja omakseile.

Puhka rahus, armas Juhan!

E. K.

Käbi Laretei abistab Ingmar Bergmani

STOKHOLM (EPL) — Käbi Laretei viibis Oslos, et aidata oma endist abikaasat filmilavastajat Ingemar Bergmani kolm päeva tema viimase filmi sissemängimise puhul.

Filmis mängib Ingrid Bergman tuntud pianisti ja Liv Ullman tema tütart, kes mängib klaverit amatöörina. Käbi Laretei mängu kasutatakse „klaverikunstniku" Ingrid Bergmani mängu edasiandmise puhul.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

AUTOPARANDUS VÕIB OLLA KALLIS.

Allpool kirjeldame, mida teeb Ontario, et teie saaksite maksimumi oma autoparanduse dollarist.

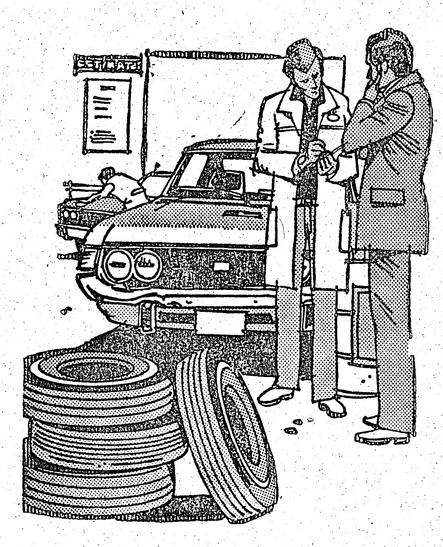

Autodega seoses esitatud kaebustest on paranduskulude kohta esitatud kaebused oma sageduselt Ontarios teisel kohal.

Autoomanike abistamiseks parandustööde tegemisel on Ontario tarbijate ja kaubanduslike sidemete ministeerium lasknud valmistada kleepsilte, mis annavad juhiseid „Kuidas teie saate maksimumi oma autoparanduse dollarist". Autotööstustele ja automüügiäridele on tehtud ülesandeks, et nad neid kleepsilte, mis on saadaval ministeeriumist, jagaksid uute autode ostjaile.

Allpool esitame nõuandeid autoparanduseks:

- Kui teie auto garantii ei ole aegunud, siis uurige seda hoolikalt ning selgitage täpselt, kes maksab millegi eest.
- Uurige ka Omaniku Käsiraamatut (Owner's Manual). Väga võimalik, et leiate sealt kohe lahenduse oma probleemile.
- Kirjeldage täpselt oma probleemi mehaanikule ning ärge kartke esitada küsimusi.
- Küsige kalkulatsiooni enne kui teie asute suuremate parandustööde tegemisele. Tehke kindlaks, et iga töö on teie poolt tellitud ning ärge kunagi kirjutage alla tühjale töötellimise lehele.
- Nõutage täielikud detailid volitatud parandustööde (osad JA töö) kohta.

Kui teie arvate et teid on petetud või eksiteele juhitud, siis võite esineda kaebusega The Business Practices Acti alusel.

Teie provintsivalitsus näeb meeleldi, et teie teaksite, millised on teie õigused The Business Practices Act'i alusel.

Täieliku informatsiooni saamiseks tellige endale tasuta broshüür „Consumer Guide to The Ontario Business Practices Act" aadressil:

Consumer and Commercial
Relations/Car Repair,
Queen's Park,
Toronto, Ontario M7A 2H6

Larry Grossman,
Minister of
Consumer and
Commercial Relations
William Davis, Premier
Province of Ontario

Pidupäev Hamiltoni koguduses

HAMILTON (VE) — Lõikustänupühal toimus Hamiltonis koguduse 26. aastapäeva tähistamiseks pidulik jumalateenistus armulauaga. Kirik oli päevakohaselt dekoreeritud ning rahvast oli tulnud kaugelt ja lähedalt kolmekordsest pidupäevast osa võtma. Jumalateenistuse alguses piiskop Karl Raudsepp õnnistas ametisse õpetaja Tõnis Nõmmiku, kellest sai nüüd koguduse täieõiguslik hingekarjane. Jumalateenistust kaunistas kahe lauluga solist Johannes Kruusel (Brantfordist), keda orelil saatis pr. Eva Rammo.

Pärast jumalateenistust toimus all saalis koosviibimine hulgalise koguduse liikmete osavõtul. Maitsekalt sügislilledega kaunistatud saal ja kohvilaud olid kiriku naisringi liikmete poolt. Koosviibimise avas praegune kiriku nõukogu esimees Juri Müür, paludes vaikset palvust äsja kogudusse „laulatatud" õp. Tõnis Nõmmik'ult. Järgnevalt tervitas esimees piiskop K. Raudseppa, koguduse esimest esimeest Juhan Pallap'it abikaasaga ja samuti kõiki endisi esimehi — A. Lepson'it, E. Aarend'it, V. Gutmani, L. Wahtras't ja L. Saar't. Tervitas ka kõiki kohalviibijaid kiriku nõukogu nimel, soovides ilusat õhtut mõnusas kohvilauas.

Rõõmustav oli näha nii hulgaliselt ka noorema põlve esindajaid osavõtmas sellest tähtpäevast.

Veidi hiljem andis nõukogu esimees J. Müür sõna koguduse heale sõbrale ja abivalmis nõuandjale — piiskop K. Raudsepp'ale. Piiskopil oli heameel tervitada saalitäit rahvast ja oma kõnes selgitas ta kirikute keskvalitsuse osatähtsus kirikuliikmete hulgas, mainides aga kurbusega,

et õpetajate puudus annab end tunda paljudes väikestes keskustes.

Soovitas ka mõelda oma uuele hingekarjasele, pakkudes talle siin pidevat eluaset, mitte ainult õpetajat, kes kohviga tuleb!

Järgnes lühike sõnavõtt L. Wahtras'elt kohtumisest õp. T. Nõmmik'uga mitmel mandril. Lõpetas lootuses, et kohtumine saab nüüd olema pikemat aega oma linnas. Kiriku nõukogu esimees Juri Müür tervitas õpetajat, soovides head koostööd ka tulevikus, andes üle ümbriku koguduse ja nõukogu poolt.

Õhtut jatkati veel kohvilauas ning austati Juhan Pallop'it ja tema abikaasat nende 50. aastase kuldjuubeli puhul. Kiriku naisringi esinaine Leida Normet kinnitas noorpaarile rinda lilled.

Lõpuks anti sõna „päeva peategelasele" õp. T. Nõmmik'ule, kes tänas kõiki ja palus Taevaisalt abi meie ühiseks tööks.

Eriline tänu kuulus endisele kiriku nõukogu esimehele V. Gutman'ile abikaasaga suure abi eest siinse koguduse juurde tööle tulles. Samuti tänas praegust esimeest abikaasaga nõu ja igakülgse abi eest. Lõpuks tänas J. Müür kiriku naisringi ja esinaist hästikorraldatud kohvilaua eest. Kiriku ehtimise tänu kuulus daamidele — A. Rebane, H. Ranna, L. Leibur ja O. Saar. Muusikalise osa tänu kuulub E. Rammo'le ja J. Kruuselile. Lõpetades mainis ta, et elu oleneb koguduse üksikutest liikmetest. Puu ei püsi kui pole juuri ja meie majanduslik panus on koguduse juurteks. See puu kannab vilja ainult siis kui ühiselt oma kohustust kanname.

Toimetusele saadetud kirjandus

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETÄÄN nr. 123 — 1977. Sisus: K. Pätsi kiri N. Liidu vanglast, A. J. Leinjärve luuletus „Meie saatus", Juhan Ederma mälestuseks, Liili-Anne Parlo luuletus „Rahu", L. M. „August Kitzbergi surmast möödunud 50 aastat", J. P. „Balti rahvaste võimas meeleavaldus Washingtonis", L. M. „Baltimore Eesti Maja pidu õnnestus hästi", E. Ulm „Baltimore Eesti Kool algab tegevusega 2-sel oktoobril", B. Lige „Valgus", bülletääni 1976/77 rahaline aruanne, palju lühiteateid ja informatsiooni.

Mihkliikuu Chicagos

CHICAGO (VE) — September algas kauakestva ägeda vihmasajuga, millist sel ajal Chicagos kaua aega ei olevat nähtud ja mis linnas tekitas üleujutusi ja uputusi. Ka ennustatakse siin väga külma talve, nagu möödunud oli. Ebameeldivatele loodusnähetele lisaks on tekkinud rottideoht, keda arvatakse Chicagos olevat sama palju kui inimesi ja kes teevad tohutut kahju majades, ärides, ladudes ja kelle hävitajatele makstakse rahalist preemiat — dollar roti pealt! Eestlaste hulgas haigestus rohkesti vanemaid inimesi, mitmed nendest vajasid haiglaravi ja ka kirurginuga. Haiglasolek on siin aga ääretult kallis, näiteks voodi toidu ja teenimise eest tuleb päevas maksta üle 130 dollari ja operatsiooni ruumi paari tunnise kasutamise eest üle 600 dollari!!

2. septembril tuli Toronto Kalev-Estienne valikvõimlejate grupp, kes esines raekoja platsil ja Eesti Majas, saades kõikjal väga hea tunnustuse osaliseks.

Järgmisel nädalalõpul pakuti Eesti Majas oma kalameeste poolt püütud kaladest valmistatud toite, mis olid valmistatud selle ala eksperdi Viivi Remmeti juhtimisel.

Laupäeval, 24. sept. korraldas Chicago Eesti Selts võrulaste kokkutuleku, kus mälestati ka kirjanik Artur Adsoni, kelle noorusaeg möödus Võrumaal ja kes võrukeelsete luuletuste, näidendite ja mälestusteostega jättis meile suure päranduse. Ka meenutati seltsi esimees A. Partsi poolt meie 33-pagulusaastat lootuses, et meie põline kodumaa on jälle kord vaba. Lühikese kõne ja südamliku palvuse pidas võrulane praost A. Hinno New Yorgist. Adsoni elust ja loomingust rääkis mag. Helbe Mayer ja tema võrukeelsed luuletusi deklameeris Lilli Kuningas. Kuna Võrumaa on mägine, siis lõppes ka aktus Hilja Partsi klaverisaatel ühislauluga „Minge üles mägedele". Veedeti veel mitu tundi kohvilauas ja õuaris.

Järgmisel päeval, pühapäeval, 25. sept. toimus Pauluse koguduse 20-aastapäeva jumalateenistus praost Hinno, prof. A. Võõbuse, koguduse õpetaja A. Pähna ja naaberkoguduse õpetaja J. Terase osavõtul. Laulis ühendatud Eesti Segokoor H. Koopi juhatusel. Kuigi ilm oli ilus, oli rahvast tähtsa juubeli puhul kirikus vähevõitu.

Konstantin Pätsi . . .

(Algus lk. 2)

dus ja väärad valitsusviisid, millede arveid võetakse kokku seekord Belgradis. Teame, et E. V. presidendi võitlusvaim Eesti rahva eest ei raugenud mitte kunagi. Paljudele on tuntud tema abikaasa matusepilt Tallinnas a. 1910, kus vanglas viibivat meest asendab pärg, mille lindilt võis lugeda: „Unustamatule abikaasale ja enneaegselt surnud murejagajale". Või sama aasta suvel, järgnev postkaart omakseile enne vanglasse minekut, kus ta palub hoida „meie vaeslapsi terveina, neil ei ole nüüd isa ega ema lähedal . . ."

Oma viimases teates oma rahvale E. V. president K. Päts, olles ebaseaduslikult küüditatud ja vangistuses raugemata järjekindlusega nõudis Eestile vabadust: „Tervitan Teid meie võitleval kodumaal, nii ka Vene vanglates, välismaal ja Teie sünnikohtadel . . . olge julged ja kindlad ja püüdke jõuda meie suurele eesmärgile, nimelt et vabaks jääksid meie kodud meie vabal kodumaal". Riigiisa vapper eeskuju jäägu kestma meile läbi raskete aegade . . .

UNO TEEMANT

Algavad Noorte Aasta korraldamise eeltööd

EKN juhatuse koosolekul olid arutusel Kanadas Noorte Aasta korraldamise eeltööd. Noorte Aasta küsimusest andis ülevaate EKN noorsootöö komisjoni esimees E. Kiilaspea. Noorte Aasta korraldamise käikupanekuks otsustati kokku kutsuda noorteorganisatsioonide ja noorte juurdetulekust huvitatud organisatsioonide esindajate koosolek. Koosolekul esineb sissejuhatava ettekandega E. Kiilaspea, millele järgneb laudkonna diskussioon Noorte Aasta tegevuskava küsimustes ja Noorte Aasta toimkonna moodustamine.

Rein Kürsa 70

Juubilar sündis Tartus 6. okt. 1907, kuid lapsepõlv ja noorusaeg möödusid maal elades kuni kaitseväe sundaja teenimiseni Võrus. Olles tähelepanelik ja edasipüüdlik, sai temast juba ajateenijana vastava õppeasutuse lõpetamise järel riviala väljaõppe instruktor.

Ta teenis kaitseväes mitmetel kohtadel, nii rivi kui majandusalal, kuni bolshevike võimule tulekuni 1940, kes ta vallandasid. Sakslaste tulekul algas jälle R. Krüsa riigiteenistus, kuni põgenemiseni kodumaalt 1944. Esialgseks elukohaks sai Saksamaa ja hilisemaks USA, Chicago, kus ta samas töökohas töötas hinnatud jõuna kuni pensionile minekuni möödunud aastal.

Kirikuinimesena on ta elavalt osavõtnud Chicago 1. koguduse tööst nõukogu liikmena ja üle kümne aasta abiesimehena, kelle õlgadel on seisnud ka igaaastane koguduse kiriku remonttööde juhtimine ja majanduslike ettevõtete organiseerimine. On Chicago Eesti Seltsi juhatusliige ning kaasalööja rahvuslikel üritustel. Suur kirjandussõber ja omab ka ilusa raamatukogu.

Räimesaak Soome lahel teeb muret

HELSINGI — Soome kalanduse organisatsioon Kalakauppiasliitto juhatus on mures Soome lahel toimuvast räime püügist loomasöödaks, milleks püütakse alamõõdulist kala, mis paari aasta pärast oleks püügikõlblik inimtoiduks.

Veel septembri alul saadi Hango kohalt lahelt häid räimesaake. Siis alustati õise kalastusega, mis hävitas kalaparved ning nüüd ei saada enam päevade viisi kala. Kui söödakalastus jätkub, siis võib arvata, kuidas räimepüügiga on lood paari-kolme aasta pärast, kurdab juhatus.

Lõhe, räime ja kilu kõrval pole praegu Soome lahes muid kalu saada. Kilu ei kasutata muuks kui tööstuskalaks.

Soome ajaleht ei ütle, kes sellist röövikalastust teostab ja noored kalad loomasöödaks püüab.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 18. oktoobril 1977 — Tuesday, October 18, 1977

KIREV MAAILM

WASHINGTON — Föderaalvalitsuse ametnikud on pimesi lubanud äridel vàrastada, kuritarvitada ja halvasti käsitleda üle 34 miljoni dollari väärtuses toidumarke, mis oleks küllaldane 17.000 perekonna toitmiseks ühe aasta jooksul, selgus valitsuse uurimisel.

NEW YORK — Kinod muutuvad lähemas tulevikus iganenuiks. Kui 1948. aastal külastajate arv oli 4 miljardit, mis tähendas, et iga ameeriklane käis 33 korda aastas kinos, 1976. aastal aga oli kinoskäijate arv langenud 960 miljonile, mis näitab, et ameeriklased käivad veel viis korda aastas kinos. On ette näha, et 1985. aastal kinofilmid valmistatakse lintidel, mis saadetakse kodudesse kas kasettides, plaatidena või kaabli kaudu.

LOS ANGELES — Elektrilised klosetipotid lastakse peatselt turule Los Angelese firma Rusco American Bidet Corp. poolt. Need maksavad 175—350 dollarit tükk ning nende installeerimine võtvat aega vaid 10—15 minutit. Elektriliste klosetipottide juures kaob tarvidus klosetipaberi järele ning seega võidakse säästa aastas sajad tuhaned aakrid metsa. Uue menetluse järele kasutatakse paberi asemel sooja desinfitseerivat vett ja sooja õhku. See on pealegi palju hügieenilisem.

NEW YORK — Loata välismaalasi asub New Yorgis umbes 700—800 tuhat, arvestavad immigratsiooniametnikud. Föderaalvalitsuse statistika järele suur osa nendest hakkab juba esimesel asumisaastal saama heaolutoetust, kuigi nendel selleks ei ole mingit õigust.

NEW YORK — Ameerikas on praegu ümmarguselt 9000 inimest, kelle eluiga on üle 100 aasta. Vanimaks arvatakse üht Kentucky end. farmerit, kes olevat 135 või 140 aastat vana, kuid tema vanus on täpsemalt kindlaks tegemata.

BEIRUT — Mälestuspaukudest leinateenistusel puhkes Beirutis uus lahing, mis nõudis ohvriks 15 inimelu. Kui kristlikul matusel lasti teenistuse kestel aupauke, ärritused sellest moslemid ja hakkasid matuselisi tulistama. Vaherahuüksus, koosnedes peamiselt Süüria sõduritest, segas vahele ja lõpetas tulistamised.

SALISBURY — Mustad terroristid Rodeesias ründasid laupäeval üht valgete farmi ja tapsid metsikult 16 neegritest farmitöölist, kaasa arvatud naised ja lapsed. Terrorirünnak oli tõenäoliselt võetud ette selleks, et hirmutada neegreid valgete peremeeste juures töötamast.

NEW YORK — Alastisuplemisele vaadati New Yorgis veel paarkümmend aastat tagasi kui suuremale rõvedusele ja moraalirikkumisele. Nüüd on New Yorgi piirkonnas, peamiselt Long Islandil 5—6 supelranda, kus on võimalik harrastada alastikultuuri.

KATMANDU — Mount Everesti otsa ronimiseks on nii suur tung, et reservatsioonid selleks on tehtud kuni 1981. aastani. 29.028 jala kõrguse mäe otsa ronimiseks annab luba Nepaali valitsus. Ronijate ekspeditsioone lubatakse üles minna teatavate ajavahemiku järele, et ei juhtuks õnnetusi.

SYDNEY — Austraalia farmer Lindsay Schmidt õpetas oma koduahvi traktorit juhtima. Hea taibuga ahv õppis varsti ära vajalikud tehingud, kui peremees käskis: „Stardi! — Peata! Pööra paremale!" Ühel päeval farmer nägi, kui ahv oli ametis oma naise väljaõpetamisega. Emaahv näis olevat halvema taibuga ja sai isaahvilt järjest togida. Kuid võibolla käskluste andmine isaahvi poolt oli halvem.

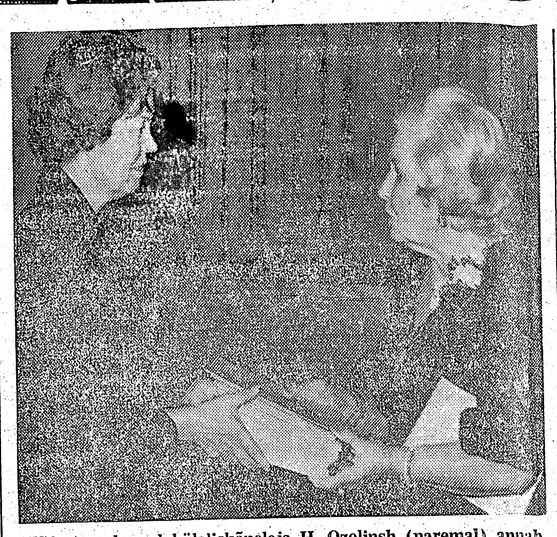

USA-st saabunud külaliskõneleja H. Ozolinsh (paremal) annab Henny Arujale üle Ühendriikides trükitud broshüüre.

Foto: J. Kreilis

Balti naiste suur . . .

(Algus lhk. 1)

Balti Naiste Nõukogu liige New Yorgist lätlanna mrs. Busch, Läti aukonsul Torontos dr. E. Upenieks, Eesti aupeakonsul Torontos I. Heinsoo, Balti Liit Kanadas esimees L. Leivat. Läti Liit Kanadas esimees T. Kronbergs, Balti naiste sõber mrs. Davidson ja Leedu Ühiskond Kanadas abipresident Irene Meklejohn.

Kirjalikkude tervituste hulgas olid tervitused Ontario valitsuse endiselt ministrilt ja Balti rahvaste sõbralt John Yaremkolt ning Mall Jürmalt New Yorgist.

Talgud Eesti Majas

Möödunud nädalal toimusid Eesti Maja juures ümbruse korrastamise talgud. Parkimisplats, mille autorattad olid kulutanud auklikuks, tasandati siledaks, puudelt lõigati kuivanud oksi, mis parkeeritud autodele ohtlikuks võisid saada, samuti saeti maha üks jämedaist puudest. Kuna vanema ehituse osa tornis on aknaavad seni olnud laudadega kaetud, siis viidi üles niivõrd palju kive, et need kividega täislaotakse. Talgutööst võtsid osa A. Raag, H. Toots, A. Johanson, A. Karu, K. Kurvits ja J. Roand, kuna Imbi Kurvits omalt poolt töömeestele talgutoidu valmistas.

Eesti Maja juhatus avaldab tõsist tänu talgulistele, kes oma ühiskodu ümbrust aitasid korda seada.

Muusikalises osas esines esmajoones nelja lauluga sopran Tamara Norheim, siis lätlanna Nora Bulmanis harfil ja lõpuks kümneliikmeline leedu tütarlaste koor „Volunge", kes esitas kolm laulu. Eeskavale järgnes kohvilaud, kus kolmest rahvusest külalised leidsid võimaluse kontaktide sõlmimiseks ja sõprussidemete sõvendamiseks.

Osvald Timmasel kaks iseseisvat kunstinäitust

Juba 1. okt. avati Oshawas Paul Giovise kunstigaleriis (44 Richmond St. E.) eesti kunstniku Osvald Timmase iseseisev kunstinäitus, kus on välja pandud 36 akvarelli. Näitusel on ka Oscar Rossi skulptuure. Näitus jääb avatuks 31. okt. 1977.

Galerii korraldab esmaspäeval, 17. okt. kell 5.30—7.30 vastuvõtu, kus on kunstihuvilistel võimalus kunstnikuga tutvumiseks.

Teine näitus on praegu ettevalmistusel Bramptonis, kus see avatakse ühes sealses galeriis 27. novembril. Seal on väljapandud 40 akvarelli.

Nalja

„Mis su naine sulle eile ka ütles, kui sa poole öö ajal kõrtsist koju läksid?"

„On sul paar tundi aega?"

„Ei, ma pean kohe minema bürosse."

„Kahju, siis ma ei jõua sulle jutustada, mis naine mulle ütles."

Koostöö Montreali ja New Yorgi koguduste vahel

MONTREAL — Reede õhtul, 30. sept., toimus Montreali Jaani kiriku seltskondlikus ruumis mag. Rudolf Kiviranna teaduslik loeng, milles külaline New Yorgist tunniajalises ettekandes kõneles oma kogemustest, mida ta on saanud teostades eesti vanima kirjanduse uurimistööd Stokholmi Kuninglikus raamatukogus ja Helsingi ülikooli raamatukogu rikkalikus arhiivkogus, kuhu on väga täielikult 160 aasta jooksul koondatud eestikeelset trükisõna, nende hulgas suuri haruldusi. Külaline oli pühapäeval jutlustajaks kirikus, pidades jumalateenistust koos Montreali koguduse uue hingekarjase õp. Heino Laaneotsaga.

Vaatamata vihmasele sügispäevale oli teenistusest osavõtt rohkearvuline. Organistina oli tegev prl. Helle Vaus koguduse noorteperest, kelle ema oli Tallinnas õp. R. Kiviranna õpilane Lenderi gümnaasiumis.

Pärast teenistust koguneti kirikukohvile, mille sõnalises osas külaline USA-st andis edasi New Yorgi koguduse tervitused, märkides, et kogudus pühitseb tuleval aastal oma 80. a. tegevuse juubelit. Praost Kiviranna märkis, et Montreali ja New Yorgi koguduste vahel on juba pikemat aega valitsenud hea koostöö. Selle koostöö raames on toimunud õpetajate vastastikused külaskäigud ja kogemuste ja töömaterjalide vahetamine. Külalispraosti teade, et seda koostööd püütakse 1978. aastal veelgi tihendada, võeti kuulajaskonna poolt vastu elava aplausiga.

Koguduse tänu külalisele New Yorgist andis edasi esimees Peeter Möldre. Praost Kiviranna sõitis tagasi esmaspäeval, võttes endaga kaasa ka Montreali noortepere kutse New Yorgi ja ümbruskonna noortele, et nad organiseeriksid Montreali sõitmist 22. oktoobri nädalalõpuks, mil Jaani kiriku saalis toimub rahvuslikele ja kultuurilistele küsimustele pühendatud sümpoosion, mis annab ühtlasi võimalusi New Yorgi, Toronto ja teiste keskuste noortele sõlmida lähemaid koostöö ja sõprussidemeid Montreali eesti noorteperega.

Sümpoosioni korraldajateks on Montreali koguduste noored, koostöös peamiselt Montreali Jaani koguduse ja Montreali Eesti Seltsiga. Kontaktaadressiks on: Meeme Sultson, 5344 McMahon Ave., Montreal, Quebec, Canada H4V 2B9.

Riin Rivanool

Kingitused

Enne oma suurt juubelit oli Toruke Tooni juba mõnda aega abikaasale märku annud, et selleks puhuks oleks väärikaks kingituseks sõiduk: „neljarattaline ja rooliga" (et mitte ärasegamist ei tuleks jalgrattaga).

Kui nüüd juubelipidu kätte jõudis, saabus kohale ka kingitus. Oli kallihinnaline muruniitja, selline nelja rattaga, mida pealistudes roolida saab.

Seda nähes puhkes Toonike kõigi peoliste ees kohe haledasti nutma. Kas rõõmust või mõnel muul põhjusel, ei olnud silmapilgul mitte teada.

Kuigi kinkimine iseendast on suur südameröövm, siis õige kingituse leidmine on vahest päris kole asi.

Olukordade selgitamiseks sain tuttavaid pidi järele pärides mitmesuguseid tulusaid näpunäiteid, mis alljärgnevalt ja lahkel käel jagamist leiavad.

Ühelegi naisele ei sobi kinkida muruniitjat, ei kalli mootoriga ega ilma milletagi. Ainult miniatüürne kullast mudel riiulile panekuks oleks mõeldav. Mälestuseks ja mäletamiseks. See muidugi sel juhul, kui olete jõudnud haljale oksale ja võite pidada aednikku või kui on elujärjes tulnud ajalooline pööre, nii et meespere niitmise tähtsa toimingu täielmääral üle on võtnud.

Mehele ei sobi kinkida aknakardinaid isegi mitte siis, kui need on kullast brokaadi ja narmastega, või erkpunased ja õrna pitsiga, sest ta ei oska neist ikkagi lugu pidada.

Ka ei sobi talle kingituseks aluspüksid, isegi mitte sel juhul, kui eelmiseks tähtpäevaks kinkisite lühikesed ja nüüd koguni pikad, mis iseendast näitab elujärje ja jõukuse tõusu. Pikki ei pane ta jalga niikuinii ja lühikesed on surmkindlalt vöökohalt kitsad ja pitsitavad koledasti.

Naisele kinkimiseks sobib oivaliselt kasukas, nerts, soobel või mõni muu kallimat sorti. Pole tähtis, kas kingitus tuleb soojal või külmal ajal, ega ole oluline, kui palju kasukaid tal enne on. Ikka sobib.

Samuti on igasugused riietusesemed hinnatavad, aga neile tuleb tingimata külge jätta hinnalapakas ja kaasa anda ostukviitung, sest päris kindlasti kuulub kingitus ümbervahetamisele.

Kinkida sobib naisele (või kallimale) ka läbipaistev öösärk, mustavärviline eriti, sest see pidavat olema väga seksi.

Sõrmus sobib kinkimiseks naisele, kellega olete juba abielus või kavatsete abielluda, muul juhul tuleb sellest vaid arusaamatusi.

Oma naisele võib kinkida ka kallist näokreemi, aga seda vaid mesimagusa naeratusega ja salaja, nii et keegi teine sellest ei teaks.

Köögitarbed — potid, pannid ja kööginoad on kindlasti „no-no", sest neist võivad kujuneda tüli korral hädaohtlikud relvad.

Igale mehele sobib kinkida lips või rahakott, kuigi võib juba ette arvestada, et see ta maitsega kokku ei kõlba. Aga ta kingib selle siis edasi.

Pudel kangemat märjukest sobib alati ja mida kallim, seda parem. Kui kingisaaja ise ei joogi, siis kulub see sõpradele pakkumiseks ikkagi ära.

Arukeste Anni ütleb, et tema Augustile võib igal ajal ja alati kinkida kruvikeeraja. Neid ei ole majas kunagi üleliiga palju, sest keldrist tööriistade panipaigast olevat seda tülikas alati tuua ja nii peab siis üks olema kirjutuslaua laekas, teisi köögikapis, söögitoa seinal, öökapisahtlis, vannikraani ligidal, igas võimalikus ja võimatus kohas ja lisaks veel iga ülikonna taskus. Et oleks alati käepärast võtta.

Lastele ei sobi kinkimiseks ükski riietusese, sest „neid tuleb ju meile osta niikuinii"; kõlbaksid ainult kauboi saabad, eskimo jakk, indiaanlase keep, mehhiklase kaabu, hiina kimono, lappidega tööpüksid või üldse „midagi metsikut". Poisikesi rõõmustavad kingitusena igasugused sõjariistad, teismelisi ropud pildid ja ajakirjad, heliplaadid kõva-kivi või mõne muu valjuhäälelise muusikaga.

Sõbrale ei sobi kinkida sadulat, kui tal hobust ei ole ja sõrmus on ebasobiv kinkida oma naisele isegi siis, kui teda väga armastate. Ikka tuleb pahandust.

Raha kingitusena on suur küsimusmärk. Paljude arvates see kinkimiseks ei sobi jä olgu neil õigust oma mõtlemist mööda. Kes leiavad, et sobib — lasku käia! Ainult et rahaline kingitus peab suurem olema, kui asja kinkimisel, mille hinda ju saaja teada ei tohi ja ehk hindab kogematakombel üle.

Kõige parem aga oleks, kui üldse kinkida pole vaja.

Konservatiivid Manitobas võimul

WINNIPEG — Manitoba provintsivalimiistel sai seni võimul olnud sotsialistide valitsus eesotsas peaminister Edward Schreyer'iga konservatiividelt mõjuvalt lüüa. 57-liikmelises parlamendis saavutasid konservatiivid 33 kohta, sotsialistid 23 kohta ja liberaalid ainult 1 koha. Eelmises parlamendis oli sotsialistidel 31, konservatiividel 23 ja liberaalidel kolm kohta. Konservatiivide partei saavutas oma võidu Sterling Lyoni juhtimisel, kes moodustab Manitobas uue valitsuse.

Hooldusõpetajad Põhja-Ontario kogudustele

Kuna õp. Leo Leiv on asunud teenima E.E.L.K. Portlandi kogudust USA-s, on Põhja Ontario koguduste teenimise eest hoolitsemise mure langenud praost Oskar Puhmi õlgadele.

Praost on määranud kogudustele hooldajad õpetajad ning astub samme, et vakantsed kogudused leiaksid omale uued õpetajad. E.E.L.K. Sault Ste. Marie koguduse hooldajaks õpetajaks on nimetatud praostkonna vikaarõpetaja Udo Petersoo, kuna Thunder Bay koguduse hooldajaks jääb praost O. Puhm isiklikult. Sudbury koguduse hooldamine jääb endiselt abipraost T. Nõmmiku ülesandeks.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 20. okt. kell 7.30 õ. Eesti Majas Eesti Kunstide Keskuse loeng „Muusika osatähtsus väikelapse arengus" — Irene Loosbergilt.

Laupäeval, 22. oktoobril kell 7 õ. Prince hotellis Toronto Eesti Meeskoori aastapäeva-ball.

Laupäeval, 22. ja pühapäeval, 23. oktoobril Sümpoosion Montrealis Jaani kiriku saalis.

Pühapäeval. 23. oktoobril kell 2 p. EKKT XXII aastanäituse avamine. Näitus jääb avatuks kuni 30. oktoobrini.

Neljapäeval, 27. oktoobril kell 7.30 õ. Tartu College'is Tartu Instituudi ja MÜ korraldusel loenguõhtu. Kavas prof. T. Parming „Liberaalselt demokraatialt autoritaarsusele Eesti Vabariigis".